

VEAȚI NOI

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Actrița Liudmila Makarova

FOTO: V. Armana

DIN SUMAR:

- **Surprize probabile pe planeta X**
- **Avem prezență de spirit?**
- **Misterul din Yucatan**
- **Spre o circulație automată**
- **Gladiatorii secolului 20**
- **Pentru a combate creșterea colesterolului!**
- **Pagina de umor**

La prima vedere, s-ar părea că problemele pe care le ridică circulația în continuă creștere nu-și pot găsi soluție. Căci, cum se descoperă un remediu, numărul mereu sporit de autovehicule îl face ineficace.

Și totuși specialiștii în probleme de circulație nu se dau

bătuți. Ei consideră acum problema la scară mare, punindu-și speranța nu în paliative cu efect local, ci în corectarea unui viciu de bază al circulației, în schimbarea condițiilor de scurgere a șuvoiului de vehicule de-a lungul șoselelor și autostrăzilor.

Documentar

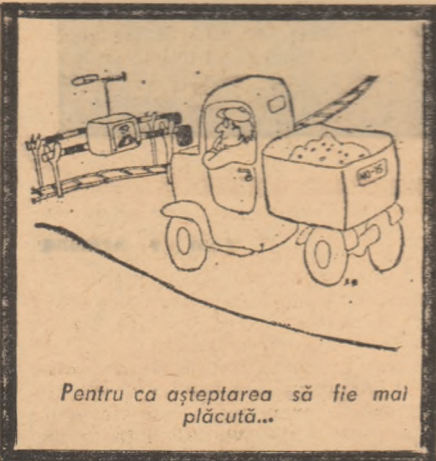
Spre o circulație automată

Există un acord aproape unanim: chiar atunci când șoselele sînt supra-aglomerate și șoferii nevoiți să încetinească viteza și să-și dubleze vigilența, situația rămîne încă acceptabilă. Lucrurile se schimbă însă cînd survine o blocare, căci atunci asistăm la o adevărată gîtuire a circulației, care se agravează rapid. În aceste împrejurări, ceea ce doresc să realizeze specialiștii și lucru-i posibil, este evitarea formării de „dopuri”. Acesta este și scopul semnalizării electronice, care a început să fie introdusă în unele țări, între care și Uniunea Sovietică. Încît este limpede că e vorba de cu totul altceva decît de un simplu paliativ, e vorba anume de un tratament de fond al gravelor tulburări de circulație, de alcătuirea unui plan logic care să stîrpească din embrion începuturile de gîtuire, printr-un vast și eficient sistem de semnalizare.

În materie de semnalizare, pe actualele șosele nu există mare lucru. Marile axe de circulație nu au semafoare decît la intersecția a două dintre ele sau la traversarea vreunei localități, unde trebuie să se țină seama de circulația locală. Semnalul roșu este însă o piedică, un factor de gîtuire care îi nemulțumește pe conducătorii auto și care, deseori, constituie germele de la care pornește blocarea. Deci semnalul roșu trebuie să-și schimbe finalitatea, să devină, dimpotrivă, un factor de fluiditate. Căci orice lumină roșie este urmată pînă la urmă de una verde care, în noua optică, este considerată ca foarte importantă. Deci, într-un semnal luminos de circulație ar trebui văzută nu blocarea ei, ci, invers, îndrumarea spre calea liberă. Dar, cînd vorbesc de culorile semafoarelor, specialiștii o fac într-un mod simbolic, deoarece ele încep să fie înlocuite de panouri ale căror inscripții schimbătoare sînt telecomandate de o instalație de calcul electronic. **Atenție, blocare!** Cuvîntul magic îl face pe automobilist să oprească imediat. După care, pe panou apare informația în legătură cu cel mai judicios itinerar care trebuie urmat.

Strategii circulației rutiere

În acest sens s-au făcut numeroase experiențe preliminare. Colectînd elementele a trei „operații” de concepție și cu tehnici diferite, făcute foarte recent, strategii circulației rutiere s-au văzut astfel în posesia tuturor datelor necesare pentru ca, în lumina rezultatelor obținute, să se poată opri asupra unei metode. Dar, pentru a înțelege mai bine problema, să ne referim mai întîi la principiile care conduc „fluidul auto”. După cum s-a putut constata,

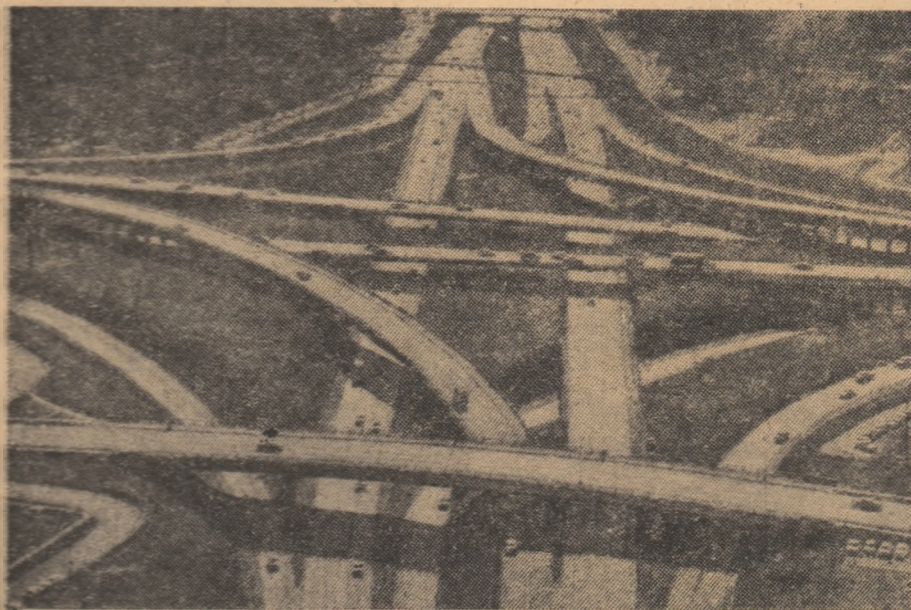

Pentru ca așteptarea să fie mai plăcută...

fluidul circulației are un comportament invers cu acela al fluidelor studiate de hidraulică și hidrodinamică. De ce? Pentru că în el intervine psihologia oamenilor, care interzice jocul normal al legilor naturale. Fluidele ascultă de legea lui Venturi: atunci cînd este reținut de un tub, un fluid își sporște viteza și își micșorează presiunea. În felul acesta îngrădirea nu este un inconvenient, întrucît debitul se menține de la sine datorită vitezei mărite.

O mulțime de oameni sau un val de automobile, însă, se comportă invers. La intrarea metroului, de pildă, dacă mulțimea e mare, oamenii încetinesc pasul și totul se transformă în imbulzeală. La fel și cu vehiculele. La o îngustare a drumului densitatea lor crește, iar viteza scade, încît se poate ajunge la o adevărată blocare. Tocmai acest comportament contrar legilor naturii este cauza esențială a deficiențelor circulației.

Dar de ce acționează oamenii invers decît moleculele de apă? Explicația e simplă: în fluidele naturale, creșterea vitezei este realizată cu prețul unui mare număr de „carambolaje” între molecule. Or, atunci cînd călătoresc în mașină, oamenii tind să evite ciocni-

Pașajele de nivel devin tot mai indispensabile la încrucișările arterelor foarte circulat

rile, șocurile, ba chiar cea mai simplă frecare, lucru pe care nu-l pot realiza decît încetinind ritmul. Dar tot răul tocmai de aici vine. Încetinirea vitezei duce la o creștere a densității, urmată de o nouă încetinire. Acesta este de fapt și cercul vicios al „strangulărilor”. Cum s-ar exprima el, însă, în limbajul fizicienilor? Desigur în afirmația că viscozitatea fluidului auto crește pe măsură ce-i scade viteza. Iată de ce o încetinire a vitezei tinde să-l „înghețe”. Factorii psihologici — teama de avarii și costul reparațiilor — fac să-i crească viscozitatea, pentru ca imediat ce traficul își reia viteza să-și recapete fluiditatea.

Nimic coerent fără informație

Pentru moleculele de apă, într-o rețea complexă de tuburi, cel în care trecerea este cea mai rapidă este semnalat, încă de la intrare, de o depresiune. Și, dimpotrivă, dacă trecerea se astupă, presiunea crește și moleculele de apă nu se angajează în respectiva direcție. Automobilistilor aflați în fața mai multor căi, nimic nu le indică însă că, la cîțiva kilometri depărtare, pe una din ele a survenit o strangulare sau că o alta absoarbe cu ușurință traficul. Dacă ar fi informați la timp, totul s-ar desfășura normal. Idealul — ce se va concretiza poate într-un viitor îndepărtat — ar fi ca fiecare automobil să aibă la tabloul de bord un plan schematic al rețelei de comunicații care să indice, prin diverse culori, arterele cu circulație densă, fluidă sau supraîncărcată. Atunci șoferii ar putea alege calea cea mai bună. Tentative de organizare a traficului, de informare, se fac însă de pe acum: pentru aceasta se face apel la telefon, radioghidaj și chiar la elicoptere speciale de observație. Dar informația nu poate fi comunicată tuturor automobilistilor, cărora, pe de altă parte, nu li se pot cere date despre evoluția probabilă a situației. Încît devine necesară organi-

zarea unui sistem cibernetic centripet, cu un organ central de tratare a informațiilor asemănător creierului și cu legături centrifuge pentru difuzarea pe șosele a deciziilor luate.

Dar cum s-ar desfășura o asemenea operație? Difuzoarele fiind de la bun început excluse, întrucît ar fi nevoie de un număr uriaș, iar mesajele radio ineficiente, întrucît nu toate mașinile au aparate de recepție, singurul mijloc de introducere a instrucțiunilor în fluxul mașinilor este semnalizarea. Mai precis, o semnalizare nouă, un fel de invitație care să înlocuiască semaforul sau agentul de circulație și care să lase șoferului dreptul de a alege și hotărî. Principiul fundamental constă în „a-i spune” automobilistului ajuns la o bi-

opera devierea. Dar calculul care permite estimarea duratei pe drumul direct pentru curentul de automobile ce se va angaja pe el după cîteva minute este destul de nesigur. De aceea nu se recurge la calcule, ci la statistici întocmite dinainte cu mijloace electronice: cu o anumită densitate a mașinilor, traiectul direct va fi străbătut în atîtea minute. Și cum timpul necesar unui val „nesaturat” de mașini spre a parcurge itinerarul deviat este cunoscut, semnalul de deviere este „afișat” imediat ce timpul pe parcursul direct l-a depășit pe cel de pe parcursul indirect. La drept vorbind, însă, lucrurile sînt mult mai complicate, deoarece pot exista și două căi ocolite.

Cam acesta este principiul reținut și care a început să fie aplicat de specialiștii în circulație. Un factor esențial în tactica delestării îl constituie așa-numitul „procent de ocupare” (de densitate) a șoselei. Noțiunea nu e greu de sesizat dacă ne gîndim la o șosea văzută din avion: șoseaua apare privitorilor mai mult sau mai puțin ocupată de automobile. Încît „procentul de ocupare” este raportul dintre lungimea totală a șirului de mașini presupuse una după alta și lungimea tronsonului rutier. S-ar părea că, pe un traiect dat, ar exista un procent de ocupare dincolo de care traficul ar îngheța. Dar, studiind problema pe teren, specialiștii au constatat că la anumite ore — noaptea de pildă — o anumită densitate a mașinilor nu pricinuieste strangulări. În timp ce la o densitate inferioară de pildă în zilele ploioase, circulația se blochează. În general, ei admit că procentul de ocupare admisibil este de 22% și că, dincolo de această cifră, apare primejdia blocării. Este luată în considerare însă nu numai densitatea, ci și debitul, căci devierea traficului ar fi inutilă, dacă, în practică, traiectul direct poate absorbi valul de mașini.

Dacă principiile acestui vast program de modernizare a circulației rutiere sînt variate, și detectorii de trafic sînt acum foarte diverși. După cum variate sînt și modalitățile de transmitere a datelor către ordinator. În această ultimă ordine de idei totul depinde de situația locală: dacă există în apropiere linii telefonice, transmiterea telemăsurătorilor și ordinelor este încredințată acestora; în lipsa lor se impune folosirea radioului. Deocamdată, aplicarea informării electronice se face numai în sectoare dificile. Tactica devierii, a „delestării”, va fi însă în curînd extinsă la noi itinerare. Atunci calculului electronic nu i se va mai cere numai să „cîntărească” două sau trei itinerare, ci i se vor încredința misiuni mult mai dificile. De pildă, să aleagă, într-o rețea de circulație foarte vastă, un itinerar complex care să asigure timpul optim de parcurgere. În acest scop sectoarele de semnalizare vor trebui extinse după tipicul semnalizării în căile ferate, care s-a perfecționat mereu. Deși studiile întreprinse în această direcție nu sînt încă terminate, constatările făcute pînă acum sînt mai mult decît încurajatoare.

documenta.

documentar docum
rentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
ar documentar documentar
sumentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Tactica delestării

Evident, sugerarea unei căi ocolite e un lucru foarte bun, dar începînd de cînd? Specialiștii în electronică au raționat astfel: să calculăm timpul necesar pe itinerarul direct, cu debitul mașinilor care se înșiră pe drumurile din amonte, iar din momentul în care durata călătoriei pe traiectul direct va depăși durata pe traiectul ocolit, putem

...ualitate
 ..alitatea actualit.
 .rea actualitatea act
 actualitatea actualitatea
 itatea actualitatea actual
 actualitatea actualitatea
 alitatea actualitatea actualit
 actualitatea actualitatea
 alitatea actualitatea actualit

MARILE CONSTRUCȚII

Un șantier de proporții amețitoare

Copiii din orașele portuare se joacă de-a căpitanul și timonierul, cei care locuiesc pe lângă aeroporturi se visează piloți. Copiii din orașelul Naberejniie Celnî își petrec timpul liber jucându-se cu camioane în miniatură. Și au un motiv serios s-o facă. Coloane lungi de camioane încărcate cu ciment, nisip, lemn și alte materiale de construcție sînt actualmente peisajul lor

Copiii care (deocamdată) se joacă cu camioanele..

familiar, iar alte coloane de camioane, de data aceasta noi, ieșind pe porțile celei mai mari uzine din lume le vor determina viitorul.

Hotărîrea de a construi o uriașă uzină de autocamioane pe cursul inferior al râului Karna, în R.S.S.A. Tătară a fost luată în a doua jumătate a anului 1969. La vremea aceea ea s-a concretizat numai în două blocuri de beton armat așezate în centrul unei rotonde de pămînt bătut. Pe unul din blocuri scria: „Aci va fi construită gigantică uzină de autocamioane de pe Kama”. În jurul acestor neobișnuite și singuratiche pietre de temelie, puteau fi văzuți cițiva constructori de șosele și topografi, care păreau pierduți și neajutorați pe întinderea aceea fără sfîrșit. Direcția generală a șantierului, care dispune acum de un bloc cu 5 etaje, era adăpostită într-o singură încăpere. Harta cu repartizarea celor mai importante obiective nu era mult mai mare decît o coală de hîrtie de scris.

Astăzi, după doi ani, pămîntul este scormonit pe o sută de kilometri pătrați și praful galben ridicat de excavatoare și camioane întunecă soarele. Sînt construite concomitent uzina, compusă din 15 întreprinderi, un oraș planificat pentru 350 000 de locuitori, o hidrocentrală și atît de multe obiective mici, încît simpla lor enumerare ar umple mai multe pagini.

Anul acesta au lucrat pe șantier 35 000 de muncitori; anul viitor numărul lor va spori pînă la 60 000. Așadar, în afara problemelor șantierului propriu-zis, există și problemele pe

care le ridică această armată de oameni care, pe lângă case, are nevoie de grădinițe, școli, magazine, instituții culturale, unități de alimentație publică etc. O rețea de linii de tramvai, kilometri de cale ferată și de șosea, terminarea combinatului pentru construcția de locuințe, mărirea întreprinderii de prefabricate și, în general, completarea bazei materiale a industriei construcțiilor vor contribui la asigurarea condițiilor necesare pentru ca muncitorii să nu mai aibă altă grijă decît producția. Din acel moment, șantierul va căpăta un suflu nou.

1971 a fost un an greu pentru muncitori. Dar nici următorii ani nu vor fi ușori. Pînă în 1974, cînd primele autocamioane sînt prevăzute să părăsească uzina, mai trebuie înălțate construcții în valoare de circa 1,5 miliarde de ruble. Rămîn să fie turnați 5,5 milioane de metri cubi de beton, montate 440.000 de tone de construcții metalice, asigurată o suprafață locativă de aproape 2 milioane de metri pătrați, mutate sate, colhozuri și sovhozuri. Pentru a realiza toate aceste lucruri, conducerea șantierului contează pe creativitate și adoptă orice soluție nouă care economisește timp, muncă sau bani. Astfel, fundațiile monolit obișnuite pînă acum sînt pe cale de a fi înlocuite prin pilieri de fundație. Pentru cele dintîi trebuiau excavate gropi uriașe, respectiv îndepărtați milioane de metri cubi de pămînt, din care cea mai mare parte era adusă înapoi după turnarea fundațiilor. Constructorii au început să foreze puțuri cu un diametru de 600 și 1200 mm în care introduc armătura, toarnă beton și... gata. Construcția din panouri mari constituie un alt exemplu: halele principale sînt montate din plăci uriașe, care cîntăresc cite 60 de tone fiecare.

Dar încă de pe acum Kamaz, cum se va numi viitoarea uzină, nu este numai un șantier de dimensiuni amețitoare, ci în primul rînd o viitoare întreprindere căreia trebuie să i se asigure utilaj și personal. În afară de echipamentul fabricat în Uniunea Sovietică, uzinele Renault din Franța s-au angajat să întocmească planuri și să utilizeze mai multe secții. Concomitent sînt instruite primele cadre, adică 25 000 de muncitori și funcționari.

De pe liniile uzinei vor ieși anual 150 000 de camioane grele și 250 000 de motoare Diesel.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Cuptorul cu pietre prețioase

Vechii greci credeau că diamantul este talismanul puterii; gruzinii gîndeau despre smarald că ar fi o oglindă care reflectă viitorul; legendele hinduse afirmă că rubinul poate lumina pămîntul cu strălucire mai mare decît a planetelor... Oricum, se pare că vechii greci aveau mai multă dreptate: frumusețea are acum și putere. E adevărat că nobilul diamant nu mai este socotit un talisman, dar a devenit un real instrument de stăpînire a naturii.

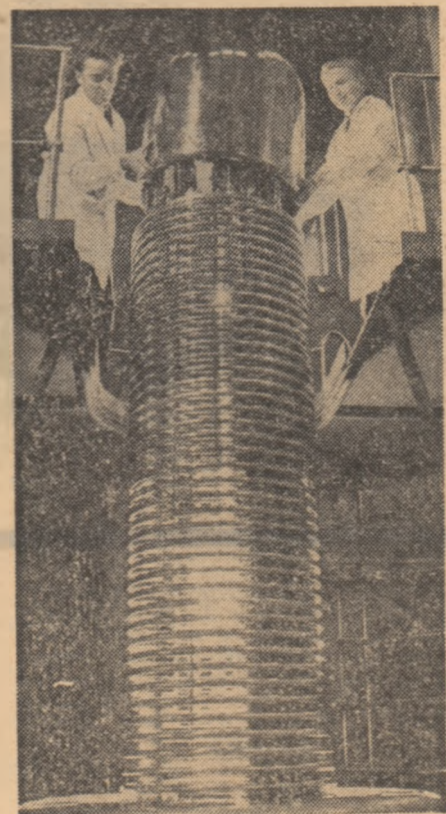
Într-adevăr, diamantele nu mai sînt căutate spre a împodobi coroane și sceptre, ci cuțite pentru industrie și alte instrumente; cristalele dau ora exactă și protejează canalele de radio-comunicații. Dar și puternicele raze care țînesc din rubin au ajuns pînă pe Lună, luminînd craterul și mări iar pietrele prețioase din complexele legături ale computerelor ajută la „calcularea” viitorului.

— Ciudat! Ne-a fost vîndut drept ciine de vînătoare

Va putea însă natura satisface cererea de cristale mereu crescîndă? Înțuind un răspuns nu prea încurajator, specialiștii au căutat să ajute natura realizînd în laborator demne înlocuitoare ale celor mai multe pietre prețioase cătate odinioară cu atîta trudă. De altfel, ele sînt chiar preferate celor naturale intrucît au structură foarte pură.

Printre întreprinderile sovietice furnizoare de pietre prețioase cu structură ideală, fabrica de cristale a Ministerului Industriei electronice se situează la loc de frunte. Atelierele ei sînt împînzite cu instalații automate de mare precizie în care iau naștere cristale cu foarte variate destinații: bare cu rubine pentru lasere, granate din aluminiu și itriu pentru generatoare cuantice, safire pentru microscheme etc. etc. Procesul de fabricare a prețioaselor produse este totuși, în linii mari, destul de simplu. O muncitoare în halat alb imaculat încarcă cu grijă materia primă într-o instalație în formă de navă ascuțită la prora. Următoarea etapă este trecerea navei printr-un ingenios sistem de ecluze, pînă cînd ajunge într-un cuptor în care stăpînesc dogoarea și vidul. O dată încălzura topită, aceasta este trimisă treptat spre zone mai puțin fierbinți. Acum începe misterioasa naștere a cristalului din care rezultă în final un gigantic monocristal, superior în toate privințele pietrelor naturale. După care nava pornește pe drumul de întoarcere, aducînd la lumină prețioasa-i încălzura. Aici se încheie procesul, aparent simplu, dar în realitate extrem de complex de fabricare a cristalelor. Ar mai fi de adăugat numai că la cuptoare stau permanent de veghe instalații electronice care mențin o temperatură constantă de 2000 de grade, condiție extrem de importantă pentru obținerea unor produse de cea mai mare puritate.

Generator de neutroni într-un laborator al Universității din Kiev

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Legături radio in mine

Minerii mențin, se știe, contactul cu serviciile de la suprafață prin telefon. În caz de accident — gaze sau surpare a galeriei — și de rupere a cablului, ei se văd însă uneori puși în imposibilitate de a comunica situația. Încît, în mod firesc, ideea creării unui canal de comunicație fără fir s-a impus specialiștilor cu tot mai multă acuitate. Dat fiind însă că condițiile de propagare a undelor în mine nu sînt încă bine studiate, principala problemă era aceea a stabilirii gamei de frecvențe.

Problema a fost supusă unui studiu atent de către Institutul de probleme fizice și tehnice ale Nordului și de Institutul de mine din Novosibirsk.

Ca loc de experimentare a fost aleasă mina de cărbune de la Sangarsk pe

Lena, o mină cu galerii foarte lungi. Roca este aci compusă mai ales din gresie și are o temperatură de minus două grade.

După lungi și migăloase experimentări s-a izbutit a se asigura o comunicație stabilă printr-un masiv de rocă cu o grosime de 400 de metri.

Reușita încercării a făcut ca specialiștii să poată da acum indicațiile necesare pentru construirea unei aparaturii portative de emisie-recepție pentru asigurarea unor comunicații sigure în condiții specifice pentru minele din Extremul Nord. Dacă ea se va dovedi de bună calitate se va trece apoi la fabricarea în serie.

INDUSTRIE METALURGICĂ

S-a demodat oțelul?

De o bucată de timp, într-o serie de țări metalurgiștilor li se spunea „Invazi de conjunctură”. Într-adevăr, masele plastice au și eliminat de pe piață circa cinci la sută din producția industriei metalurgice. Iar experții în materie apreciază că pînă în anul 2000 acest procentaj va spori pînă la 12 la sută.

Avantajele maselor plastice sînt evidente: sînt mai ușoare, au o mare elasticitate și rezistență etc. Primejdia care-i amenința pe metalurgiști părea deci reală. Dar în loc să dea înapoi în fața impetuosei ofensive a maselor plastice, ei s-au gîndit să facă din materialul sintetic un aliat. Așa s-a născut ideea de a realiza un oțel acoperit cu un strat de material plastic. Nou produs se prelucrează mai ușor decît oțelul clasic, iar șuruburile și piulițele fabricate din el nu se uzează repede, nu crapă din cauza încălzirii excesive și nu sînt atacate de coroziune.

La rîndul lor, chimiștii descoperă mereu alte vopsele pentru acest oțel. S-a vădit, de asemenea, că pot fi turnate foi de oțel subțiri, foarte asemănătoare cu plăcile lemnoase. Metalul din ele este atît de bine camuflat, încît numai magnetul îl poate descoperi. Iar laminoarele fac astăzi lucruri pe care odinioară numai tîmplarii le puteau executa cu rindeaua și șmirghelul.

Și totuși, oțelul „sintetic” nu este chiar o noutate. În cursul ultimului război mondial, din cauza lipsei de zinc, unele firme producătoare de conserve acopereau tabla pentru cutii cu o peliculă sintetică. Astăzi, pentru a ne limita numai la acest exemplu, circa o cincime din producția americană de tablă este „sintetică”. Pelicula de plastic care îmbracă metalul este realizată pe bandă rulantă. Pentru obținerea ei sînt utilizate toate materialele sintetice accesibile, dar mai ales policlorura de vinil. Prelucrarea într-o primă fază se face sub presiune și la o temperatură de circa 200 de grade Celsius. După care, foile de oțel „sintetic” sînt laminate și supuse unei noi prelucrări. Produse în cele mai diverse mărimi, ele sînt utilizate cu succes și la construcția de case.

Dar cea mai importantă utilizare a noului material este aceea de element despărțitor, de bun izolator termic și fonic. O întreprindere modernă aflată în curs de construcție în zona industrială Ruhr va avea, de pildă, întreaga fațadă placată cu oțel „sintetic”. Amortizat de acest strat izolator, zgomotul mașinilor va răzbate spre exterior doar ca un foșnet de frunze. Iar într-un viitor, după opinia specialiștilor nu prea depărtat, se vor putea construi din elemente de oțel îmbrăcat în material plastic străzi suspendate, un fel de etaje ale autostrăzilor, care vor facilita mult circulația în marile orașe. „Montarea” unei străzi din oțel „sintetic” nu ar dura mai mult de cîteva ore, ceea ce ar permite mutarea ei dintr-un loc într-altul după necesități.

În sfîrșit, oțelul îmbrăcat în plastic este utilizat și la construcția de garaje. Experiența a arătat că aceste construcții au o seamă de avantaje față de garajele din materiale clasice, între care și faptul că pot fi demontabile.

Dar oțelul mai poate fi acoperit și cu alte materiale decît cele sintetice, cu aluminiu sau cupru de pildă. Îmbrăcarea cu aceste metale se face prin explozie. În această ordine de idei, s-a făcut o interesantă experiență. Într-un șanț cu nisip a fost plasată o placă de oțel, peste care s-au așezat cîteva plăci subțiri de titan, iar deasupra acestuia a fost turnat un strat de protecție și o substanță explozivă. Forța exploziei a sudat cele două metale cu o viteză de 3—6 mii de kilometri pe oră.

GLADIATORII SECOLULUI 20

Moartea-i meseria lor

În zorii zilei de 18 octombrie 1970, la marginea orașului american Bonneville se auzeau niște zgomote puternice. Pe malul lui Salt Lake*, care secase, se afla un vehicul de formă neobișnuită; în jurul lui roiau mecanici, ziaristi și arbitri. La prima vedere părea un avion, căci avea fuselaj, ampenaj, două roți în spate depărtate mult între ele și două în față foarte apropiate.

Dar dacă era un avion cu reacție de ce n-avea aripi?

Nu era însă avion, ci un automobil de curse menit să stabilească noi recorduri. Un tip de mașină care se construiește într-un singur exemplar, chemat să dezvolte viteze foarte mari.

Numele ei, „Blue Flame“ (Flacăra albastră), nu fusese nici el ales la voia hazardului. Amintea de flacăra mașinilor de gătit cu gaze. Și de fapt mașina era proprietatea unei societăți americane pe acțiuni pentru uilizarea gazelor naturale care, simțindu-se amenințată de concurență, hotărise să organizeze o grandioasă acțiune publicitară. Dificilă întreprindere însă în secolul nostru de perfecționată și subtilă publicitate! Să se facă apel la firme luminoase mobile? Procedul n-ar mai fi fost nou. O sferă aeriană cu inscripții? Se mai folosise de nenumărate ori. Plite cu gaze de forme originale? Vechi, vechi, vechi!

În aceste împrejurări, cineva a dat ideea construirii unui automobil de curse care să funcționeze cu gaze naturale. Se cerea investită o sumă exorbitantă, întrucât mașina trebuia să doboare recordul mondial de viteză care era nici mai mult nici mai puțin de 966,961 km/oră. Dacă afacerea reușea, compania și-ar fi făcut o reclamă grozavă: „Motorul celui mai rapid automobil din lume funcționează cu combustibil de-al nostru“.

„American Gas Association“ puse la dispoziție jumătate milion de dolari, iar „Reaction Dynamics“ construiseră un motor de rachetă care funcționa pe bază de gaz lichefiat răcit pînă la -161° și amestecat cu apă oxigenată. De altfel, este combustibilul utilizat și de rachetele cosmice de tip „Saturn“. Automobilul propriu-zis a fost proiectat de inginerul Dick Keller, de 34 de ani, ajutat de specialiști în metalurgie, construcție de rachete și aerodinamică. „Blue Flame“ urma să se apropie de viteza sunetului, lucru mult mai primejdios însă pe pământ decît în văzduh. De aceea trebuiau concertate eforturile unor specialiști din cele mai diverse domenii. Și, evident, foarte importantă era și problema: cine avea să se așeze la volanul automobilului? Nu era lipsă de amatori. Dar...

La 4 ianuarie 1967, Donald Campbell, pilot de curse de mare viteză și fiu de pilot, murise în fața a milioane de telespectatori. Tatăl lui, Malcolm, care îmbunătățise de 12 ori recordul mondial, făcîndu-l să treacă de la 219 km/oră în 1923 la 484 km/oră în 1935, interzisese categoric fiului să alerge după recorduri. În ciuda interdicției paterne, însă, în 1947 Donald Campbell atinsese cu „Pasărea albastră“, viteză de 619 km/oră, stabilind un alt record mondial. Campbell-senior a murit în patul lui, dar Campbell-junior s-a prăpădit în timp ce încerca să-și doboare propriul record de viteză pe apă.

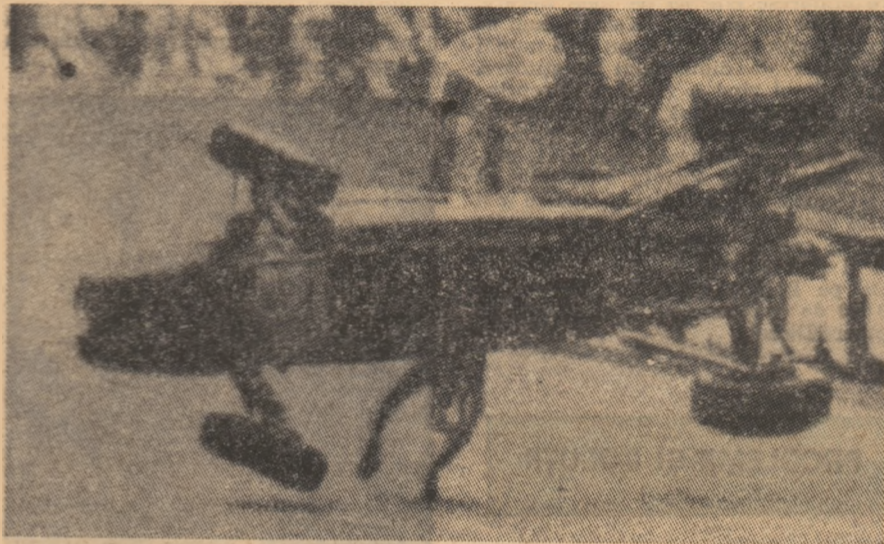
Dar dacă pilotul lui „Blue Flame“ avea să aibă aceeași soartă, ideea cu automobilul s-ar fi întors împotriva societății de utilizare a gazelor naturale, adăugînd în felul acesta la sutele de mii de dolari cheltuiți alte pierderi de milioane. În lumea în care totul se vinde și se cumpără, și viața omului poate fi evaluată la centimă.

Și cum firma sus-amintită nu-și putea îngădui să greșescă, cel mai rapid automobil din lume trebuia condus de un pilot foarte bun. Iar acesta era Harry Gabelich.

Gabelich fusese cosmonaut și urmasă zboare pe Lună cu o navă „Apollo“. Dar pînă la urmă se renunțase la serviciile lui. Orgoliul nemulțumit caută întotdeauna alt punct de aplicare. Și Harry Gabelich acceptase să piloteze „Blue Flame“.

De fapt, „să piloteze“ nu e chiar cuvîntul cel mai potrivit. Recordul

Dar firmele și pilotul se mai despărțiseră în cei mai buni termeni și pentru că cursa de superviteză nu se soldase cu victime omenești. Ceea ce nu se întâmplă prea des acolo unde oamenii care se contopesc cu Ferrari-urile, „Lotus“-urile sau „Honda“-urile lor o fac mai ales spre beneficiul și gloria firmelor care patronază cursele. Emblemele companiilor de automobile, anvelope și benzină de pe carcasa mașinilor explică cel mai bine adevăratul scop al bătațiilor de

Moment tragic în timpul unei curse

mondial este hotărît de viteza pe care o dezvoltă chiar de la start automobilul pe o distanță de un kilometru sau o milă. Se înregistrează viteza obținută în ambele direcții—spre a exclude influența vîntului—și ea trebuie să întrecă cel puțin cu unu la sută vechiul record. În asemenea condiții, manevrabilitatea nu-i interesează nici pe constructori, nici pe pilot, iar demarajul și frînele au de asemenea un rol secundar. Esențială este capacitatea mașinii de a goni cu viteză maximă și a avea stabilitate. Gabelich fusese antrenat să circule cu viteze mult mai mari, dar în Cosmos... Pe pământ însă?...

Bariera de 1000 km pe oră a căzut

Motorul a început să duduie și mașina s-a desprins din loc. 993,333 km/oră într-o direcție, 1.009 km/oră — în cealaltă. — Rezultatul mediu — 1.001,66 km/oră. Ura! Bariera de viteză de o mie kilometri pe pământ fusese doborâtă.

În felul acesta, Asociația pentru utilizarea gazelor naturale își atinsese scopul; jumătate de milion de dolari nu fusese cheltuită în zadar. Dar nici firma „Goodyear“, care proiectase niște anvelope speciale, nu era în pierdere. Ea putea face acum publicitate anvelopelor ei, ca fiind cele mai bune din lume. După cum nici uzinele de rachete nu erau dezavantajate. Acestea s-au grăbit să aducă la cunoștința întregii Americi că puterea motorului îi îngăduia automobilului să doboare și bariera sunetului pe sol, dar anvelopele nu permiteau acest lucru. (Motorul poate susține o greutate maximă de 9966 kg în timp de 20 sec., ceea ce la o viteză de 1.450 km/oră corespunde cu 53.000 CP!) Pentru cursa record, motorul mașinii fusese reglat însă numai pentru o greutate de 5.890 kg.

Astfel, fără să se desprindă de pământ, Gabelich doborînd, la rîndu-i, bani și glorie, deajuns ca să compenseze eșecul suferit în cosmonautică.

pe betonul autodromurilor, bătații în care uneori victoria este cîștigată cu prețul vieții.

Scurtă carieră

Orașelul Le Mans se află la 200 kilometri sud-vest de Paris; de mai mulți ani, pe o pistă înconjurată de pini de la marginea lui se desfășoară curse automobilistice. Pe cei șase kilometri de șosea asfaltată cu un material special, fără urcușuri sau coborîșuri bruște și fără curbe, automobilele circulă cu 300-320 km/oră. În 1955, pe acest traseu, la prima vedere fără primejdii, s-a petrecut însă o tragedie care a costat viața a 85 de oameni — piloți și spectatori. Cîteva mașini s-au încălecat unele peste altele, au făcut explozie, iar resturile lor au ajuns pînă în tribune.

De altfel, automobilismul reclamă nu numai o extraordinară coordonare a mișcărilor, reacții fulgerătoare, capacitatea de a vedea perfect traseul, ci și o resemnare fatalistă față de moarte. În 1966, la marea competiție din America: „500 de mile prin Indianapolis“ au participat 33 de mașini, dar numai șase au ajuns la finiș. Ciocnirile au scos din funcțiune 13 automobile, iar avariile au hotărît soarta celorlalte. Uneori nu ajută nici excelența pregătire a piloților. Jim Clark fusese supranumit „Scoțianul zburător“. Cîștigase 25 de curse, era extraordinar de echilibrat și extrem de atent. Dar cum ar fi putut să prevadă, atunci cînd a luat startul pe autodromul din Monza, de lângă Milano, că, rupîndu-i-se brațul suspensiei din spate, mașina n-avea să mai asculte de comenzi și avea să intre cu o viteză de 250 km/oră într-un copac? Cu o forță oarbă insașiabilă, automobilismul cere mereu alte victime.

Coperta unei reviste ilustrate vest-germane din septembrie 1970 înfățișa un tînăr și o tînără însoțiți de acest text: „Sfîrșitul brusc al unei fericiri de scurtă durată. Nina și Jochen

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Rindt“. De altfel și în articolul care le era consacrat în corpul revistei — intitulat „Destinul unui pilot de curse în vîrstă de 28 de ani“ — adjectivul scurt revenea mereu „Scurta carieră“, „Scurtul triumf“, „Scurta fericire“. Fotografiile erau și ele elocvente. Soția — Nina — ținea o mîină pe umărul lui Jochen, Jochen legăna un bebeluș în cărucior. Și, în sfîrșit, autodromul din Monza, la 16 august 1970. Tribune supraaglomerate. Un portret, de dimensiuni respectabile, era însoțit de textul: „Jochen Rindt: „Nu pot trăi fără curse“. Apoi erau descrise, rînd pe rînd, ultimele clipe ale celebrului pilot de curse. Urcarea în „Lotus“, ultimele recomandări, salutul de bun rîmas. După care urma o pagină cu două fotografii. Una îl arăta pe pilot mort, desfigurat, scos dintre resturile mașinii; iar în cealaltă tînăra, frumoasă și elegantă Nina, care nu aflase încă de cumplitul accident, ținea în mîină un ceas electronic. „Dar timpul fericirii ei a trecut“ — suna explicația. Ce s-ar mai fi putut adăuga?

Un dureros, dar inevitabil tribut?

Încît e absolut firească întrebarea: de ce se îndeletnicesc, însă, unii cu acest lucru? Merită oare ca un succes sportiv, oricît de mare ar fi el, să fie plătit cu o viață omenească? Căci nici chiar cel mai exact calcul nu-i putea garanta lui Gabelich că „Blue Flame“ n-avea să se rădăcească în aer și, nefiind adaptată pentru zbor, n-avea să se prăbușească pe pista acoperită cu sare. Gabelich știa că în acest caz totul ar fi fost sfîrșit pentru el, așa cum se sfîrșise pentru Campbell-junior, Jim Clark, Jochen Rindt și mulți alții. Dar chiar dacă admitem că pilotul era nebun și voia să-și riște viața în public, cei din jur ar fi trebuit să-l oprească. Acesta însă nu numai că nu-l oprește, ci dimpotrivă vin să-l vadă.

Sînt, oare, aceste jertfe un aspru și inevitabil tribut plătit progresului? Nu.

Atunci — de ce?

Banii? Într-adevăr se plătește bine. Dar poate fi viața măsurată cu bani? Deci e greu de dat un singur răspuns la această extrem de complicată întrebare. Căci sentimentele cele mai pure se împletesc cu meschinăria și josnicia.

Piloții dau dovadă de idealism, de dorința de a se realiza, care cer concentrarea tuturor forțelor spirituale și fizice ale omului, un curaj incredibil, o stăpînire desăvîrșită a mașinii. Companiile care finanțează cursele n-au însă în vedere decît publicitatea făcută anvelopelor, benzinei, motoarelor, cu alte cuvinte interese mercantile.

Dar omenirea, în întregimea ei, cîștigă sau pierde ceva de pe urma celor ce se întîmplă pe pistele autodromurilor?

Evident, înregistrează și un oarecare beneficiu. Căci orice nouă realizare a omului este o dovadă a forței sale spirituale, a voinței și energiei lui.

Dar și pierderi, întrucît omul nu poate urmări o competiție care se încheie de multe ori cu o tragedie fără a pierde o părticică din ceea ce e bun în el. În antichitate, grosolănia și desfrîul plebei romane s-au format în bună măsură datorită luptelor de gladiatori, iar cuvîntul de ordine: „Panem et circenses“ („Pîine și jocuri de circ“) mai stăruie în memoria omenirii ca fructul unei societăți unde interesele obștești erau înecate în setea artificial cultivată pentru distracții josnice.

R. Iarov

*) Lacul sărat.

INTERVIU

Don Alexandr Lazarev de la Mancha

— Cum a fost, Alexandr Lazarev, dumneata ai ales teatrul ori teatrul te-a ales pe dumneata, cu siluea asta de plop și — suportă încă un compliment — plastica dumitale desăvirșită?
— A fost o intimplare. Cind eram in liceu, visam la teatru in mod platonice, așa cum visează fetele la actori. Era o dragoste dezinteresată, fără scop practic. Pînă a intra la școala-studiou a Teatrului de Artă din Moscova n-am jucat niciodată nicăieri. Doar in ultima clasă m-am produs cu lecturi artistice. Tot atunci, in clasa a X-a, a venit la Leningrad — sint leningradean — o comisie de preselecție de la sus-amintitul teatru

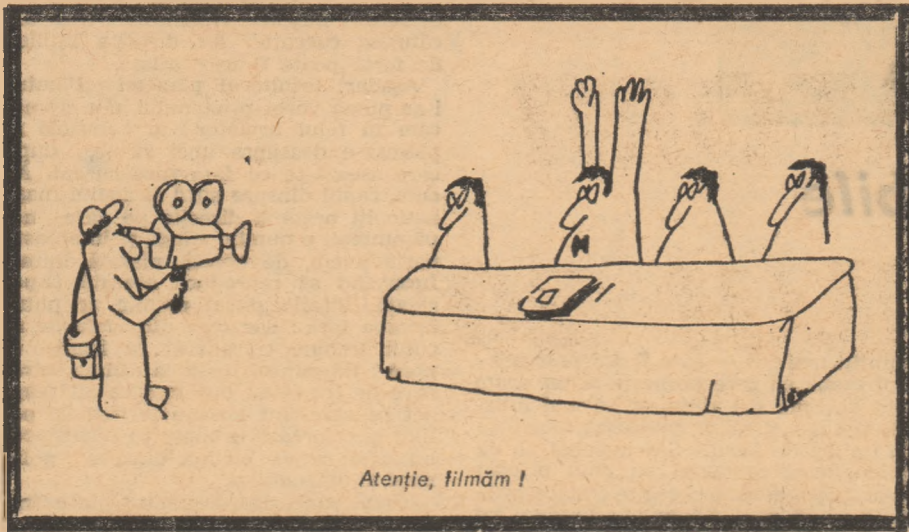

moscovit și literalmente in două zile m-am trezit student, fără să fi dat încă bacalaureatul. Cind l-am dat, aveam alte griji și alte ambiții și m-am mulțumit să-l trec cam la limită. După patru ani, la absolvire, am vrut să mă întorc la Leningrad, însă nici un teatru nu s-a arătat dispus să mă primească. Direcția școlii m-a repartizat la „Sovremennik”, dar acolo n-am vrut eu să mă duc. In momentele acelea a intervenit încă o dată intimplarea. O colegă, care vroia să se angajeze la teatrul „Maiakovski”, m-a rugat să-i dau replica in scenele de probă. I-am dat-o... și cel angajat am fost eu. N-am mai vrut să cochetez cu soarta și am rămas acolo, deși pentru noi, obișnuiți cu școala MHAT-ului, toate inovațiile și îndrăznelile lui Ohlopkov păreau de pe altă planetă. Dar după numai câteva luni am început să mă simt ca acasă și de atunci — sint unsprezece ani — viața mea decurge lin, fără intimplări neobișnuite.

In ce privește plastica, pe care o ador, consider un mijloc de expresie foarte puternic și necesar. Cu condiția să nu devină un scop in sine.

— Ești un actor de teatru foarte solicitat. Cinematografia te folosește însă mult mai puțin și acesta-i încă unul din misterele ei de nepătruns. Dacă din cele două categorii de roluri ar fi să-ți întocmești o fișă de calitate, pe care le-ai alege?

— Mi-e greu să mă hotărâsesc pe loc pentru anume roluri din teatru, dat fiind că in total sint peste treizeci. Am să numesc, totuși, câteva spectacole de referință: „Poveste din Irkutsk”, „Fugarul”, „Copiii lui Vanușin”, „Talente

și admiratori”. Filmele îmi dau mai puțin bătaie de cap, am jucat numai în zece și din ele mi-au rămas „Vint de libertate”, „Încă o dată despre dragoste”, „Flori tîrzii”.

— Dintre personajele interpretate cu care ți-ar plăcea să te identificei?

— Cu Don Quijote. Repet acum rolul in musicalul „Omul de la Mancha” pe care îl pregătește teatrul nostru. De ce Don Quijote? Pentru că mi se pare că prin intermediul acestui personaj îmi pot exprima poziția față de multe probleme de viață, față de multe evenimente și categorii din realitatea de astăzi. Prin gura cavalerului spaniol, eu, Alexandr Lazarev, pot vorbi despre bine și rău, despre pace și război, despre sentimente. Și mai e ceva: sint cam puțini Don Quijote azi și tare mai avem nevoie de ei. Este un personaj mereu actual, o temă mereu actuală: a fost pe vremea lui Cervantes, este azi și va fi probabil și peste alți patru sute de ani.

— Deci in teatru te așteaptă Don Quijote. Dar in film?

— O ecranizare după Șolohov. „Dușman de moarte”, in care interpretez o brută, un ticălos, și un film de aventuri. „A 17-a cursă transatlantică”, in care sint căpitan de marină. De asemenea, voi colabora încă o dată cu Natanson in „Adunare tradițională”.

— Apropo de Natanson. N-ai vrea să vorbești încă o dată despre dragoste?

— Cum să nu, oricît. Mi se pare foarte important, necesar și interesant să joc dragostea.

— Primești multe scrisori de la admiratoarele? Căci e clar că ai mai mult admiratoare.

— Da.

— Și ce îți scriu?

— Puține scrisori sint realmente interesante. In rest, cam neserioase. Nu mă încintă să mi se ceară fotografii, să fiu așteptat seara la ieșire. Eu sint un om retras, îmi iubesc casa (am o casă foarte frumoasă), îmi place să mă strecur neobservat, să stau acasă cu copilul, cu soția, Svetlana Nemoleaeva, și ea acrită la „Maiakovski”. Avem un mariaj vechi, ne-am căsătorit chiar la intrarea noastră in teatru.

— Felicitări! Vă dorește încă mulți, multi ani de căsnicie fericită.

— Mulțumesc. Este o urare care îmi face foarte multă plăcere.

Iulia Scutaru

CINEMA

„Fratele meu cîntă la clarinet”

Fratele ei, Liova, cîntă la clarinet și se va produce in chiar Sala mică a Conservatorului din Moscova. In cîntea evenimentului, Jenea îi calcă pantalonii cu mîinile ei.

Soră iubitoare, Jenea a hotărît ferm că își va inchina întreaga viață fratelui mai mare. In timp ce apasă cu îndrăgire peste dunga pantalonilor, fredonează un cîntecel:

Ura-ura! Ura-ura!
Trece sora, sora lui!
Devotata, brava Jenea,
Mina dreaptă-a geniului!

Toate dorințele, toate faptele fetei gravitează in jurul visului de a deveni sora celebră a celebrului ei frate clarinetist. Dar viața vrea altfel: Liova o întîlnește pe frumoasa Alina și dragostea trece pe planul întii, inaintea muzicii.

Jenea, Liova, Alina sint eroii filmului „Fratele meu cîntă la clarinet”, in plin proces de producție la studioul „Mosfilm”.

Filmul este a doua schimbare la față a nuvelei „Fratele meu cîntă la clarinet” de Anatoli Alexin. Aureolată mai întii de succesul literar, nuvela, devenită piesă, a cunoscut și succesul rampei, iar acum există toate premisele să aibă succes și ca film.

Va fi un film despre tineri și pentru tineri, așa încît interpretii sint și ei tot tineri: studenți de la instituturile de

Nostima Alina (S. Smehnova)

teatru din Moscova și elevi. In rolul Jeniei debutează Irina Popova, elevă in clasa a VII-a. Fratele ei din film, studentul A. Vdovin, este și el începător. In schimb Alina (Svetlana Smehnova) mai are, la 19 ani, experiența unui film, in care a jucat imediat după absolvirea școlii.

In afară de aceste personaje mai există unul, la fel de important: dansul. Cum in film trebuie să danseze toată lumea, in fața camerei de luat vederi evoluează in plen Ansamblul coregrafic de stat al U.R.S.S.

ACTORI FĂRĂ MACHIAJ

Un american „netipic”

Pînă nu de mult, numele lui Dustin Hoffman nu spunea nimic spectatorilor. Azi el este unul dintre cei mai populari actori ai cinematografului mondiale. Această ascensiune amețitoare se datorește nu capriciilor unei celebrități nestatornice, ci tipului de erou pe care l-a creat. Hoffman este antipodul frumosului cu statură atletică și dinți albi, impus cu atîta insistență, ani de-a rîndul, de Hollywood.

Cind s-a prezentat la prima probă de film, Hoffman — scund, urîțel — era mai mult decît convins că nu va trece examenul hollywoodian. Dar tocmai fizicul lui l-a interesat pe regizorul

Mike Nichols. Benjamin, eroul filmului „Laureatul”, nu visează averi și nici o carieră strălucită. La început el nu face decît să se împotrivescă moale încercărilor de a-l atrage într-o atmosferă de ipocrizie, cruzime, lipsă de suflet. Dar o dragoste puternică produce in sufletul lui o cotitură morală și îl silește să vadă lumea cu alți ochi, să lupte pentru fericire.

Un rol la fel de original a fost și acela din filmul următor, „Cowboy-ul de la miezul nopții”, al lui John Schlesinger. Filmul dărimă unul din miturile artei americane — mitul individualistului victorios, al omului întreprinzător căruia îi reușesc toate.

Ambele roluri, strălucit interpretate de Dustin Hoffman, aveau puternice accente de critică la adresa realităților americane.

Cariera artistică a lui Hoffman nu s-a constituit ușor. Născut într-o familie modestă, el a studiat întii muzica, cu intenția de a se face pianist, dar mai tîrziu a optat pentru teatru. Cum însă fizicul lui îi cam speria pe regizori, ani de zile a jucat pe nimica toată roluri insignifiante, iar in pauze făcea de toate: a fost asistent de psihiatru, funcționar, chelner. In cele din urmă l s-a oferit șansa de a interpreta câteva roluri bune in piese de Bertolt Brecht.

Așa, pe nesimțite, a apărut in cinematografia americană un actor și o personalitate gata formată.

Azi, Dustin Hoffman este mult solicitat. Rolurile pe care le interpretează sint variate, interesante. Ultimul, acela din filmul lui Arthur Penn, „Micul om mare”, i-a dat prilejul să reconstituie din copilărie pînă la vîrsta de 120 de ani viața singurului martor al unui înfiorător masacru la care cuceritorii albi au supus un trib de indieni din America.

Dustin Hoffman a făcut din personajul lui un om mîndru și înțelept. Jack Crabb nu este un sălbatic care respinge atacurile străinilor și nici o slugă a colonialiștilor albi, ci un om. Un mic Om mare. Astfel acest reprezentant al unei minorități naționale asuprite devine adevăratul erou al filmului.

I. Barabanova

REFLECTOR

● Toate legendele și tradițiile ni-l descriu pe Robin Hood ca un haiduc neînfricat, cu sufletul nobil, care lua de la bogății ca să-i ajute pe săraci. Dar compania cinematografică vestgermană „Urania-Film” a hotărît să-i dea alt rol. Așa s-a născut filmul „Jurnalul erotic intim al lui Robin Hood și al veselelor lui prietene” (titlul spune tot). Totul părea că merge bine, cind, reprezentanții firmei s-au trezit dați in judecată de acolo de unde se așteptau mai puțin: „steaua strip-tease-ului hamburghez”, Renata Larsen, i-a acuzat că i-au furat numele, atribuindu-l actriței care interpretează rolul principal sub pseudonimul Daniela Larsen. „Nu există decît o Larsen și aceea sint eu” — a fost argumentul reclamantei indignate. Tribunalul i-a dat dreptate și vinovații au făcut cuvenita rectificare, suprimind ultimele două litere, astfel încît Daniela Larsen a devenit Lars.

Dar de uzurparea numelui lui Robin Hood nu s-a plins nimeni.

● După Liz Taylor și Richard Burton, care, retrăind dragostea celebrului cuplu s-au îndrăgostit de-a binelea și au devenit soț și soție, ecranul va cunoaște un nou Antoniu și o nouă Cleopatră: Charlton Heston și Hildegard Neil. Regia: tot Heston.

● Și un alt actor, francezul Jean-Claude Brialy, vrea să treacă de partea cealaltă a aparatului. Pentru debut, Brialy intenționează să ecranizeze romanul „Casa cu trandafiri”. Pentru rolul principal caută un actor de 79 de ani.

● Filmul „Nicholas și Alexandra” are ca vedete pe Laurence Olivier, Curd Jürgens și întreaga trupă a lui Royal Shakespeare Company.

● „Președintele științei siberiene” este titlul unui documentar despre savantul Mihail Lavrentiev, președintele Academiei de Științe din Siberia.

arta
la arta arta a.
arta arta arta a
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta ;

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

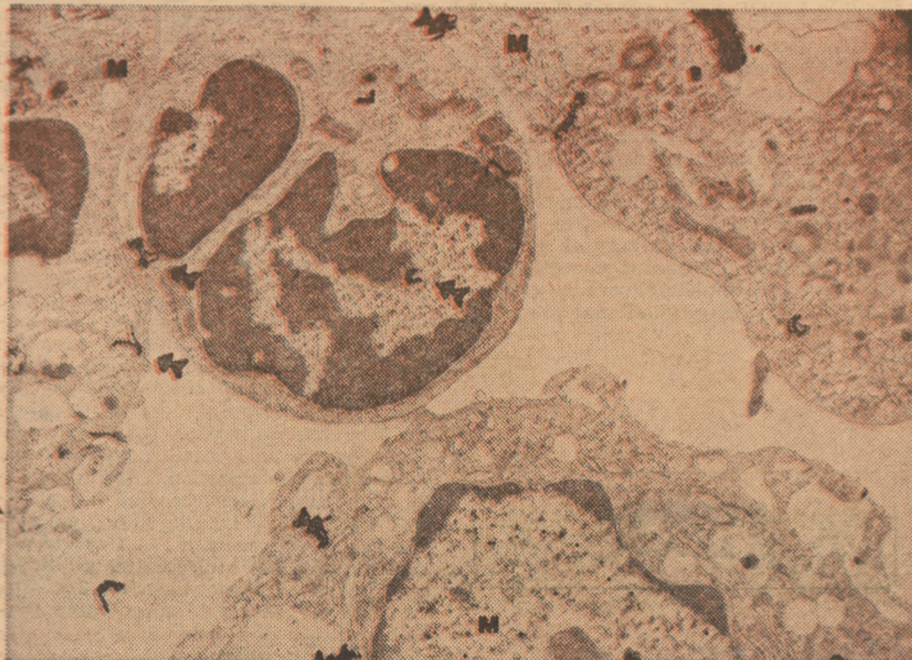
tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica te

o duce la îndeplinire sistemul imunitar. Imediat ce apare un agresor, termen care se referă la orice entitate biologică străină, niște celule specializate produc astfel substanțele numite anticorpi, capabile să neutralizeze antigenele prin care intrusul se manifestă din punct de vedere chimic. Grație acestui răspuns imunitar, care asigură combinatele anticorpiilor cu antigenele, luptăm împotriva agenților infecțioși din mediul inconjurător. Același mecanism asigură însă și vaccinarea, adică întărirea dirijată și controlată între un agresor atenuat și un organism în plină posesiune a mijloacelor sale de apărare, pentru a crea un arsenal eficace, capabil să preia, la momentul oportun, apărarea împotriva unui agresor virulent. Tot răspunsul antigen-anticorp explică incompatibilitatea grupurilor sanguine și bolile zise autoimune, în cursul cărora organismul se comportă

Anticorpii (firicelele negre marcate cu săgeți) promovează colaborarea dintre diversele celule (L = limfocit; M = macrolage)

la adresa unuia din propriile lui organe de parcă ar fi vorba de unul străin. În fine, barierele imunitare se opun transplantelor, deși acestea sînt folosite, deoarece organismul deosebește numai ceea ce-i aparține de ceea ce-i e străin, fără a face și aprecieri calitative. De aceea se încearcă acum fie slăbirea barierele, pentru a asigura prinderea grefelor, fie întărirea lor în scopul respingerii tumorilor canceroase, socotite un fel de grefe speciale. Astfel, secretînd anticorpi și neutralizînd antigenele străine, un organism se apără, își menține integritatea și-și protejează „personalitatea biologică”, definită de caracterele ereditare.

Numărul antigenelor existente în natură este aproape infinit și totuși organismul fabrică în scurt timp un anticorp care poate neutraliza pe oricare din ele. Dar ce este, de fapt, un anticorp? O proteină specială, ale cărei lanțuri de aminoacizi posedă o regiune numită „constantă”, care este comună tuturor anticorpiilor, și o regiune variabilă, răspunzătoare de specificitatea fiecăruia. Cercetările din ultimii ani încearcă să lămurească pe de o parte compoziția chimică completă a anticorpiilor, iar pe de alta mecanismele care le produc. Căci imunologia se află în fața unei enigme: cum reușesc celulele specializate în fabricarea anticor-

pilor să-și adapteze răspunsul la un antigen străin pe care nu l-au mai întilnit niciodată? S-ar părea că structura anticorpiilor este determinată de informații venite din afară, ceea ce contravine însă regulilor obișnuite ale geneticii, conform cărora proteinele sînt definite de informații furnizate din interior, de mesajul ereditar. Două teorii încearcă să explice uimitoarea capacitate a imunocitelor — celulelor producătoare de anticorpi — de a da răspunsuri extrem de variate; pe deasupra imunocitele au și memorie, căci își reiau activitatea ori de cîte ori un antigen revine la atac. Una din teorii susține că ele urmează regula generală și că toate răspunsurile lor la anticorpi sînt prevăzute, înscrise în codul genetic din moleculele de acid dezoxiribonucleic. Cînd apare un antigen nou, el „dezinhibă” gena purtătoare a informațiilor necesare pentru sinteza anticorpiului corespunzător. A doua teorie, care are mai mulți partizani, presupune că în patrimoniul genetic al imunocitelor, sînt înscrise ordine generale, care le permit să „facă față” unei situații, respectiv că există celule gata să reacționeze la un grup de antigene date. Cînd un antigen se prezintă la frontierele organismului, celulele însărcinate cu neutralizarea familiei lui îl recunosc și încep să se înmulțească, apoi, printr-o serie de mutații, își perfecționează tot mai mult răspunsul, care sfîrșește prin a deveni specific antigenului respectiv.

Imunitatea este un fenomen apărut relativ recent în cursul filogenezei vertebratelor. În timp ce la anfibieni, reptile și pești nu există decît într-o formă rudimentară, păsările și mamiferele se bucură de un sistem imunitar cu diverse grade de complexitate. Sistemul omului, cel mai studiat, este și cel mai complicat căci, fapt cu totul excepțional, implică o adevărată colaborare între mai multe feluri de celule. Alături de memoria celulelor imunocompetente (cum le numesc specialiștii) și de capacitatea de a recunoaște antigenele străine care pătrund în organism, această colaborare reprezintă cea de a treia caracteristică a reacției imunologice. Iată mecanismul ei, evident foarte simplificat. Macrofagele, niște celule mari răspindite în tot organismul, „captează” antigenele și pe cele mai multe le desfac în subunități celulare care nu

sînt toxice. Totuși, o parte din antigene rămîn intacte și se prind de membrana celulei. Macrofagele astfel parazitare se îndreaptă atunci, pentru a obține ajutor, spre limfocitele provenite din timus, ganglionii limfatici, măduva osoasă sau splină. Atribuțiile limfocitelor variază în funcție de originea lor. Astfel, cele provenite din timus recunosc numai antigenul, pe cînd cele din măduvă produc anticorpi, pe baza indicațiilor primite de la primele.

TESTE

Avem prezență de spirit?

Sîntem în stare să facem față unei situații critice? Avem cunoștințele necesare care să ne permită să rezolvăm cazuri neprevăzute? Și calmul necesar pentru a putea ieși dintr-un impas? Spre a o ști, să ne verificăm în

cîteva eventualități destul de spinoase răspunzînd la întrebările de mai jos. Să alegem numai una sau mai multe din soluțiile propuse și apoi să controlăm dacă ne-am orientat bine, consultînd răspunsurile de la sfîrșitul chestionarului.

1) Dacă, în timp ce ne plîmbăm pe o pajiște însorită, sîntem mușcați de un

șarpe pe care-l presupunem a fi veninos:

- a) legăm imediat strîns locul de deasupra mușcăturii?
  - b) aplicăm gheață pe locul mușcăturii?
  - c) sugem sîngele din rană și apoi scuipăm?
  - d) strigăm după ajutor?
- 2) Dacă ne-am rătăcit într-o pădure de brazi ne vom orienta după:
- a) ferigile ale căror frunze sînt orientate spre sud?
  - b) primul pîrîu care ne iese în cale?
  - c) conurile brazilor?
  - d) virfurile brazilor?
- 3) Dacă cineva din anturajul nostru a inghițit sodă caustică îi vom da imediat să bea:
- a) apă rece sau sifon?
  - b) oțet diluat sau zeamă de lămîie?
  - c) lapte amestecat cu ouă crude?
  - d) apă caldă sărată?
- 4) Dacă, în timpul concediului, dăm la țară peste un taur minios care se repede asupra noastră:
- a) fugim cît ne țîn picioarele?
  - b) scoatem haina și o aruncăm spre el?
  - c) alergăm agițînd haina?
  - d) agițăm în fața lui cămașa sau alt obiect de îmbrăcăminte care nu e de culoare roșie?
- 5) Dacă, într-o excursie, ne apucă o ploaie insoțită de descărcări electrice și avem la îndemînă un pom sub care să ne adăpostim, vom prefera:
- a) un stejar?
  - b) un tei sau arin?
  - c) un arțar sau mesteacăn?
  - d) un brad sau molid?
- 6) Dacă a izbucnit un mic incendiu și avem la îndemînă substanțele chimice enumerate mai jos, îl vom stinge cu:
- a) sulfură de carbon?
  - b) fluorură de sodiu?
  - c) tetraclorură de carbon?
  - d) oxid de carbon?
- 7) Dacă am naufragia, să spunem, în plin ocean și ne-ar fi sete:
- a) am bea cîteva inghițituri de apă de mare la fiecare șase ore?
  - b) am încerca să rezistăm cît mai mult fără să bem?
  - c) am încerca să consumăm plancton?
  - d) ne-am umezi buzele din cînd în cînd cu apă de mare?
- 8) Dacă am mers prea mult în soare și am făcut o insolamție:
- a) ne adăpostim imediat la umbră și ne punem comprese reci pe cap?
  - b) ne oprim puțin pînă ne revenim și apoi pornim mai departe?
  - c) ne așezăm în poziția culcat sau semișezînd?
  - d) ne continuăm drumul făcîndu-ne vînt cu un evantai improvizat?
- 9) Dacă cineva a fost electrocutat și trebuie să dăm ajutor, ce facem mai întîi?
- a) desprindem accidentatul de sub influența curentului electric, apucîndu-l de părțile descoperite (palme, gît, față)?
  - b) desprindem accidentatul trăgîndu-l de haine?
  - c) întrerupem curentul prin închiderea comutatorului sau tăierea cablului?
  - d) provocăm un scurt circuit și scurgerea curentului electric în pămînt?
- 10) Dacă trebuie să semnalizăm S.O.S. prin fum, de pe un deal, pe o zi cu cer noros:
- a) ardem o bucată de cauciuc?
  - b) dăm foc ierbii?
  - c) facem un foc de vreascuri?
  - d) aprindem un foc cu obiecte care nu ne sînt de folos?
- Dacă din 19 răspunsuri bune, posibile, realizăm: peste 15 — înseamnă că sîntem un performer demn de învidiat, între 10—14 — avem o bună prezență de spirit, sub 9 — sîntem

pe muchie de cuțit în caz că avem de parat o situație critică.

Răspunsuri

- 1) (a) dar pentru cel mult o oră, avînd grijă ca pulsul să nu dispară din cauza strînsorii; (b) aceste două procedee au în vedere întîrzierea pătrunderii veninului în circulație; (c) cu condiția să nu avem nici cea mai mică rană pe buze sau în gură.
- 2) (b) urmăm o vale de pîrîu care trebuie să ne ducă undeva; (d) virful brazilor este în general puțin aplecat spre nord.
- 3) (b) sau (c) au același efect salutar.
- 4) (a) este cea mai bună soluție, încercăm să ajungem la o apă sau la un gard pe care să le traversăm; taurul se înfurie nu numai cînd vede roșu — ci orice altă culoare îl irită.
- 5) (b) sînt foarte rare cazurile cînd trăsnetul lovește un tei sau un arin și (c) nu se cunoaște nici un caz cînd să fi lovit vreun arțar sau mesteacăn.
- 6) (c)
- 7) (a) nu vom bea apă de mare în nici un caz; (c) ar fi o soluție dacă ar exista plancton; (b) multe experiențe au arătat că omul se poate menține într-o stare satisfăcătoare fără a bea apă timp de șase zile.
- 8) (a) niciodată nu este bine ca, simțînd că ne-am revenit, să reluăm mersul prin soare.
- 9) (c) este soluția cea mai bună sau (d), eventual (b); în nici un caz însă nu este recomandabilă prima eventualitate care prezintă un pericol de electrocutare și pentru salvator.
- 10) (a) cauciucul ars produce un fum negru care e mai vizibil cînd cerul e acoperit; în loc de cauciuc, însă, un obiect de material plastic e la fel de bun.

ECOLOGIE

Mistreții care veneau din flăcări

Acum cîteva luni, un mare incendiu făcea ravagii într-un masiv păduros din Assam, în nord-estul Indiei. Goniți din urmă de flăcări, un mare număr de mistreți au ieșit la loc deschis. Faptul în sine n-ar fi fost ieșit din comun și n-ar fi fost desigur semnalat dacă mistreții în cauză n-ar fi adevărate miniaturi; într-adevăr, ei au o înălțime de numai 30 de centimetri pînă la nivelul gîtului. De vreo doisprezece ani specia era socotită dispărută.

Primele specimene ieșite din pădure au fost ucise de vînători. Dar celelalte, circa o duzină, au fost prinse vii. În felul acesta a fost alcătuit un lot de reproducere, iar specia poate fi socotită salvată.

Numit în latinește Porcula, din cauza dimensiunilor sale mici, mistrețul pigmeu era odinioară destul de răspîndit la poalele Himalaiei. Femela lui are particularitatea de a nu poseda decît șase mamele, nu douăsprezece ca la ceilalți mistreți. Dacă înmulțirea acestor mistreți, acum încercată, va da rezultate, zoologii vor avea plăcerea să asiste la nașterea unor pui de mărimea unor pachete de țigări și cu înfățișare de jucării mecanice...

Dar în afară de aceste porcine liliputane, incendiul din Assam a mai permis și redescoperirea altui mamifer socotit dispărut: iepurele cu păr aspru, un exemplar din această specie, caracterizată printr-o blană aspră și urechi scurte, a fost prins viu. Avînd în vedere interesul pe care-l prezintă aceste două descoperiri, a fost înființat un organism științific special — cu misiunea de a ocroti zonele unde cele două specii și-au găsit un ultim refugiu — patronat de însăși Indira Ghandi, primul ministru indian.

Descoperirile amintite dovedesc o dată mai mult că, chiar în regiuni cu populație foarte deasă, mamifere sălbatice izbutesc încă să treacă neobservate și că nu trebuie să ne grăbim a decretă dispărută o specie sau alta.

Poșta medicului

GH. RADU DUMESTI — Vaslui: Într-adevăr, preparatele Euglucan și Dibotin — produse tipizate ale unei noi sulfamide hipoglicemizante **glibenclamida** —, despre care am publicat un articol în nr. 22/1971 al revistei noastre, par a fi acum cele mai energice medicamente anti-diabetice, cu mult mai active decât Tolbutamida sau Cieloralul. În ce privește așa-zisele ceaiuri anti-diabetice din frunze de dud alb și negru și din păstăi de fasole fără semințe, efectul lor anti-diabetic este foarte slab sau chiar incert.

M. M. M. — București: 1) E o naivitate să crezi că practicarea unei discipline sportive ar dăuna virilității. 2) Această **uretrită banală** rezistă, de obicei, la tratamentele uzuale. S-ar putea să fie urmarea unei prostatite, dar diagnosticul trebuie pus de către un urolog. 3) Mai bine nu vă mai „jucați” deloc cu țigara! 4) Orice act care contravine legii naturii este dăunător dacă nu organismului, în tot cazul psihicului!

MARIA ARNAUTU — Com. Bogdănești, sat Filipești, jud. Bacău: Din păcate, **coxartroza** este considerată, pe drept cuvânt, după spusele unui vestit ortopedist francez, „o rușine a terapiei”, deoarece în afară de repausul la pat sau în fotoliu, aplicarea de căldură locală și... aspirină (iar, în zilele noastre, și Mydocalm + Clorzoxazon) nu prea există alt tratament medical. Dacă nici fizioterapia (ultrasunete, electroionizări, radioterapie analgică), masajele, balneoterapia cu ape iodo-sulfuroase nu vor da rezultate, atunci singura soluție rămâne într-adevăr calea chirurgicală, dar succesul depinde și aici de alegerea judicioasă a intervenției operatorii (capsulectomia, artroplastia extracapsulară etc.). Vă recomandăm deci internarea într-o clinică de specialitate din Iași.

IULIA I. T. — ARAD: Din descrierea semnelor, se pare că aveți un **chist de mense** al **genunchiului drept**, care poate produce și o ușoară reducere sau limitare a mișcărilor. Întrucât cu timpul chistul netratat poate duce la fenomene de artroză, ni se pare indicat tratamentul chirurgical.

HAZENCOPF ELENA — București: Suferiți probabil de o **artrită reumatică a degetelor** agravată și de spălătură vaselor și lenjeriei. De altfel, și utilizarea detergenților este răspunzătoare de friabilitatea unghiilor. Trebuie să abandonați deci definitiv orice activitate casnică de acest fel. Impotriva inflamației și durerilor: Fenilbutazonă sau Alindor, 3-4 cpr./zi (suprimând în cursul tratamentului consumul de sare!), eventual tratament cortizonic sau cu ACTH sub supraveghere medicală.

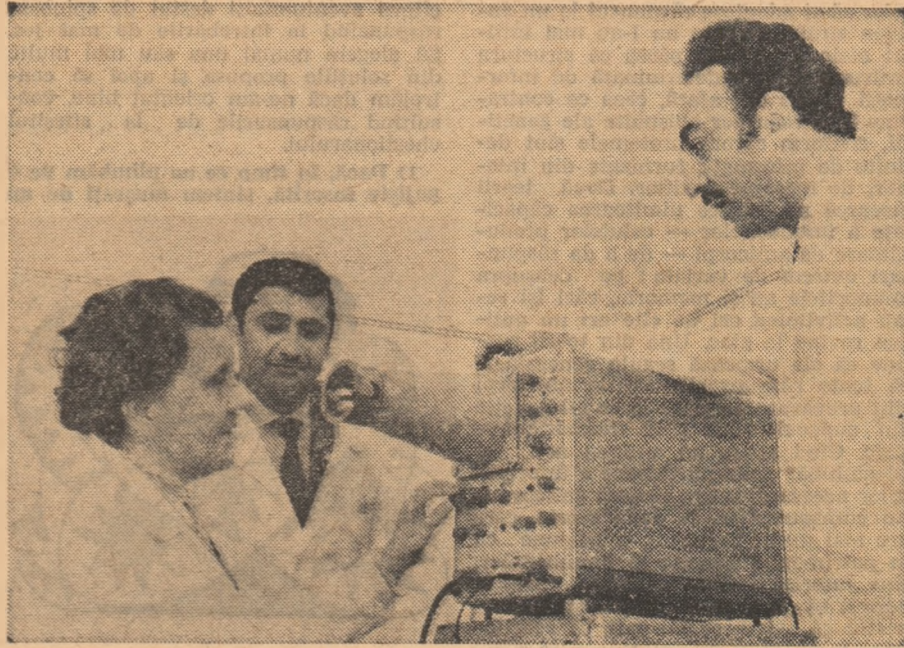
E. MĂRCHULESCU — Ploiești: Manifestările copilului dv. pot fi puse pe seama unei stări de **suprasolicitare nervoasă** (nu neapărat nevroză!) sau, dimpotrivă, pot fi semne ale unor tulburări nervoase, consecințe ale **hipoxiei** de la naștere. De aceea este mai bine să consultați un neurolog, în vederea unei electroencefalogramme și a altor examene care să elucideze cauzele acestor tulburări de comportament.

ION POPESCU — com. Studina, jud. Olt: **EUGENIA M.** — Medias; **EFTIMIA CRACIONESCU** — București: **Parodontoză** (gingivoză) este o boală generală de „sistem”, în care țesutul conjunctiv degenerază, fără ca să se cunoască precis cauza (sau cauzele) acestei afecțiuni care, nolens-volens, conduce la... proteză dentară. Unele medicamente de tip Vaduril ș.a. nu sînt decât paliative. În rest, cauterizări chimice prin badjonări gingivale cu un tampon imbibat în sol. azotat de argint 2%, clorură de zinc sol. 20-40% sau acid tricloracetic (sol. saturată); masaj gingival; vitaminizare intensivă cu vitaminele A și C.

PROF. BIZANTINU — Iași: 1) O alimentație bogată caloric, vitaminizare intensivă (C, B₁, Complex B, B₁₂), insulinoterapie, la care puteți adăuga cure de anabolizanți protidici tip Naposim, 2-3 cpr./zi, vor contracara efectele debilitante ale diabetului zaharat. 2) Impotriva **flatulenței** (gaze intestinale) utilizați: Triferment, cite 2 drajeuri la fiecare masă principală și Mexaform, 3 cpr./zi după mese. 3) Nevralgiile pe care le acuzați sînt probabil consecințele **polinevritii diabetice**, care provoacă o carență de vitamină B₁ și tulburări circulatorii. Ca tratament: vitamina B₁ fortissim pe gură și în injecții, Tolazolin și vitamina PP.

CONSTANȚA — Iași: 1) Sfatul nostru este același cu al „unor medici care v-au spus să vă căsătoriți”. Într-adevăr, este singurul leac al majorității suferințelor pe care le acuzați și care au o evidentă origine neuropsihică. În ce privește „motivațiile” pe care le invocati, vă vom răspunde cu acest subtil aforism al lui Stendhal din celebrul său eseu „Despre dragoste”: „Argumentul căsătoriei nu e o scuză legitimă împotriva dragostei”, pe care o puteți desoperi, adăugăm noi, și în cursul vieții conjugale, nu numai înaintea întemierii unui cămin. 2) Impotriva **hipocalcemiilor** (spasmofiliei): vitamina D și Dihidrotahisterol (0,001-0,003 g/zi), clorură sau bromură de calciu, în cure de lungă durată.

(Continuare în pag. 11-a)

Aparat cu ultrasunete utilizat pentru diagnostice

Foto: A.P.N.

DIETETICĂ

Pentru a combate creșterea colesterolului!

Cine nu știe astăzi că o alimentație bine aleasă poate să ne apace de creșterea colesterolului în sânge și, prin urmare, să evite efectele unei dramatice arterioscleroze, în special atât de temutul infarct miocardic? Recent, un cercetător suedez a publicat un studiu ce constituie un important dosar asupra ceea ce autarul numește „prevenirea dietetică a arteriosclerozei”. Specialistul suedez arată că numai o alimentație corespunzătoare poate diminua procentul de colesterol, orice înțoieli care mai existau în această privință fiind astăzi spulberate.

Conform statisticilor prezentate de cercetătorul suedez, Scoția ar avea astăzi cea mai mare proporție de mortalitate datorată bolilor cardiovasculare: 367 de decese din această cauză la 100.000 de locuitori. Statele Unite și Suedia vin imediat la rând după Scoția. Contrar celor ce se credea înainte, diferențele rasiale nu au mare importanță în ceea ce privește vulnerabilitatea la boli de inimă și vase. Oricine consumă anumite alimente care conțin un procent ridicat de grăsimi de origine animală — saturate de colesterol — sau de zahăr este în pericol să „depoziteze” un surplus de colesterol în lăuntru pereților vaselor sanguine. Colesterolul se îngrămădește sub formă de cristale, care se prind imediat de țesuturile arteriosclerotice ale arterelor, îngustându-le lumenul și îngreunând circulația sîngelui.

Răspunzătoare de această tulburare sînt în primul rând grăsimile animale, dar totodată și unele grăsimi vegetale, cum sînt cele furnizate de nucile de cocos. Atunci cînd experimental se caută a provoca la cobai un exces de colesterol în sânge (așa-numita **hipercolesterolemie**) mijlocul cel mai eficient folosit este hrănirea animalului timp de câteva zile sau câteva săptămîni cu gălbenuș de ou și grăsime extrasă din nuci de cocos. Această hipercolesterolemie experimentală dă posibilitatea să se observe pe viu modul în care trebuie alcătuită alimentația animalului-cobai spre a se ajunge, după voință, la coborîrea sau ridicarea procentului de colesterol în organism.

În felul acesta, cercetătorul suedez a izbutit să pună în evidență efectul anticolesterolemie al **acidului linoleic**. Din punct de vedere biochimic, acidul linoleic este un așa-numit **acid gras esențial**, considerat chiar ca o vitamină liposolubilă. Intrînd cu material structural în compoziția fosfoaminolipidelor organice, acidul linoleic formează esterii de colesterolul favorizînd astfel mobilizarea și metabolizarea acestuia. Oricum ulei vegetal bogat în acid linoleic este astfel favorabil unei scăderi simțitoare a procentului de colesterol, avînd deci un rol salutar în prevenirea bolilor cardiovasculare. În acest sens, cercetătorul suedez a făcut următoarea experiență cu rezultate elocvente: din 400 de oameni care au suferit un grav atac cardiac, a ales un lot de 200 cărora le-a aplicat un regim dietetic ba-

zat pe administrarea de acid linoleic, în timp ce al doilea lot de 200 bolnavi a urmat un regim obișnuit. La primul lot s-au observat numai 34 de noi atacuri cardiace cu 10 decese, în timp ce la lotul al doilea s-au produs 56 de noi atacuri cardiace și 23 de decese.

Regimul alimentar aplicat conținea produse lactate slabe, precum și uleiuri vegetale, cum este untdelemnul de floarea soarelui, la care procentul de acid linoleic este de 60-70%. La aceasta trebuie adăugate restricții permanente de zahăr și produse zaharose. De asemenea, restricții asupra consumului de unt, căruia i se reproșează mai ales faptul că este foarte sărac în acid linoleic, din care conține numai 2%.

Eforturile medicinei dietetice se îndreaptă acum spre prepararea de alimente pe bază de uleiuri vegetale, bogate în acid linoleic, și care în același timp să aibă un gust cit mai plăcut.

MEDICINA DE LA A LA Z

Boala Bürger — o ecuație cu prea multe necunoscute!

Descrișă și individualizată pentru prima oară de clinicianul german Leo Bürger, în anul 1908, sub denumirea de **endarterită sau trombangită obliterantă** (ori cum mai este întilnită în tratatele medicale: **gangrenă juvenilă**), această afecțiune, în special a bărbaților sub 50 de ani, se caracterizează prin inflamația arterelor și venelor medii și mici, mai ales la nivelul membrului inferior; asociindu-se frecvent cu **tromboflebita** (obstrucția vaselor), ea poate duce la **gangrena** membrului atins.

În pofida cercetărilor întreprinse de mai bine de șase decenii, originea bolii Bürger continuă a rămîne sub semnul incertitudinii și al ipotezelor, de unde și imposibilitatea determinării unei medicații specifice. Încît continuă a fi admisă teoria formulată încă din anul 1914 de către însuși descoperitorul acestei boli care a afirmat că inflamația și tromboza ce obturează lumenul vasului atacat ar fi consecința directă a unei infecții, răspunsul vascular fiind provocat de toxinele microbiene sau de o reacție alergică.

Ca factori favorizanți ai bolii Bürger trebuie luați în considerare frigul

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

și umezeala (manifestările clinice ale bolii se accentuează în lunile de iarnă), dar mai ales **tutunul**, marea majoritate a bolnavilor fiind vechi fumători. Cu toate acestea, adevăratele cauze ale acestei ciudate afecțiuni vasculare continuă încă a pluti în necunoscut.

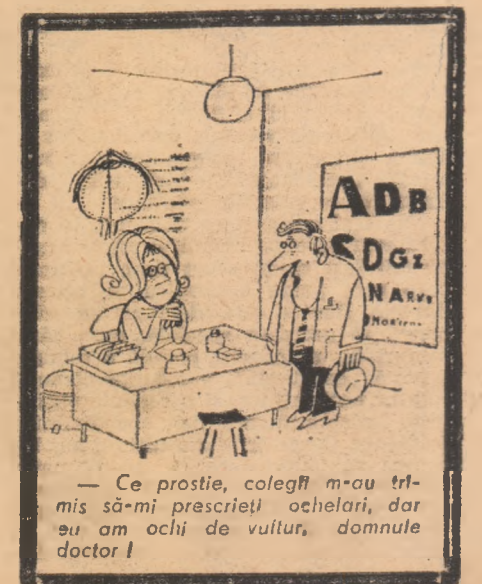
Din păcate ne aflăm în fața unui sindrom ale cărui manifestări principale — **spasmul și obstrucția arterei** — pot fi atât de severe, însoțite de dureri atroce, învinețirea și răcirea pielii, ulcerarea și gangrene, încît — în special în formele rapid evolutive — impun intervenția chirurgicală cu amputarea extremităților bolnave.

În ultimii ani însă, prin aplicarea, din timp a măsurilor de ordin general și prin instituirea concomitentă a medicației antiinfecțioase și vasodilatatoare, s-a izbutit înfrîngerii și în foarte multe cazuri chiar oprirea procesului de îmbolnăvire vasculară.

Astfel, suprimarea tutunului este un imperativ cu valoare terapeutică deosebită, întreruperea definitivă a fumatului oprind evoluția afecțiunii și împiedicînd adeseori apariția rapidă și mutilantă a ulcerărilor și gangrenelor.

Acceptînd explicația bolii Bürger ca o formă de recrudescență, mai mult sau mai puțin îndepărtată, a unei infecții microbiene anterior contractată și rămasă în organism în stare de latență, sînt utilizate, cu rezultate variabile, antibiotice cu spectru larg de acțiune de tipul **tetraciclinelor** injectabile (Reverin, Tetran), 250 mg x 2, timp de 30-45 zile. Atunci cînd nu sînt disponibile tetraciclitele injectabile, tratamentul bolnavilor poate fi făcut și cu preparate administrate pe cale bucală, ca produsul românesc Tetraciclina, cite un drajeu la fiecare 3 sau 4 ore. Concomitent în cazul durerilor care fac somnul și odihna bolnavilor imposibile, se vor administra **anticoagulante**, de tipul Trombostopului, doza inițială fiind de 4-6 tablete pe zi. Tot în formele dureroase se mai practică **piretoterapia** cu doze mici de vaccin T.A.B.: perfuzii cu soluție clorurosodică hipertonică 5%, 150 ml i.v. de 3 ori pe săptămîină, 10-15 perfuzii; în fine, **măsurile de îmbunătățire a circulației periferice** prin aplicarea pernei electrice 2-3 ore, de 3-4 ori pe zi, de obicei pe regiunea abdominolombară (pe șale), și administrare simultană a unor vasodilatatoare periferice de tipul Hydergin sau Tolazolin combinat cu Papaverină sau Histamină.

Dacă aceste metode conservatoare nu dau totuși rezultatele dorite, se impune — cum spuneam la început — tratamentul chirurgical.

— Ce prostie, colegii m-au trimis să-mi prescrieți ochelari, dar eu am ochi de vultur, domnule doctor!

MEXIC

Misterul din Yucatan

În noiembrie 1962, o mică expediție geologică s-a rătăcit în nesfârșitele păduri din sudul peninsulei Yucatan. Într-o noapte, în timp ce geologii dormeau, barca cu care călătoreau a dispărut. S-o fi luat curentul puternic al lui Rio-Puma, un afluent al râului Belize, ori „o împrumutase” cumva vreun aventurier? Oricum, nu asta era esențial. Grav era că în barcă se aflau hărțile, busola și mostrele geologice. Cel mai mult îi necăjea pe geologi pierderea acestora din urmă, dobândite printr-o lungă și istovitoare trudă. Cea mai apropiată așezare de colectori de suc de sapodilla *) trebuia să fie undeva prin preajmă; o zi, cel mult două de drum până acolo, conform indicațiilor hărții care le dispăruse în ajun. În aceste condiții, busola nu era o pierdere prea mare. Mai ales că armele și alimentele, aduse în ajun pe mal, erau neatînse.

După o săptămână, însă, geologii au constatat că harta îi pușese pe o pistă eronată. Ar fi putut încerca să se întoarcă la cursul râului Belize pe Rio Puma, iar de acolo să ajungă pe țărmul oceanului. Dar asta ar fi însemnat o călătorie de cel puțin o săptămână, iar ei nu mai aveau provizii decât pentru două-trei zile, cu o rație mult micșorată.

Un sat însă trebuia să fie foarte aproape. La o zi, două de mers.

În cea de a zecea zi, însă, însoțitorul indian Diaz a dispărut și geologii: americanul Daniel Jungwirth și mexicanul Fulgencio Oroio, au rămas singuri. Au mai pierdut două zile cu căutarea lui după care s-au rătăcit definitiv. Foamea, oboseala și disperarea le slăbiseră simțurile și memoria, încât mai târziu nu și-au mai putut aminti câte zile au rătăcit prin junglă indiferenți la tot ce-i înconjură. Când se înțepta cădeau frânți unde nimereau. Într-o dimineață — nu se știe în a câta zi — s-au trezit în mijlocul unei poieni. În ajun seara nu observaseră nimic deosebit. Dar acum nu mai încăpea nici o îndoială, se aflau pe un cîmp, un cîmp indian cultivat cu mei.

N-aveau însă puterea să găsească poteca spre sat. Și poate că și satul se

*) Copac care furnizează substanța din care se fabrică guma de mestecat.

afla departe de acolo. Încît au hotărît să-și cruțe forțele și să aștepte pe loc pînă cînd vor fi descoperiți de niște oameni. După atîtea zile de drum chinuitor era o adevărată fericire să poată sta la umbră și să fie siguri că pînă la urmă va veni cineva să-i salveze.

La un moment dat s-au ivit în preajmă niște femei. Erau patru. Purtau numai niște fuste scurte din frunze și săpăligi pe umăr. În timp ce sporovăiau vesele, și-au lăsat jos uneltele și mîncarea și s-au așezat să se odihnească puțin înainte de a începe lucrul. Apoi s-au ridicat și s-au rîspîndit pe cîmp. Dar cînd una dintre ele s-a a-

O zeitate a enigmaticului trib

proprietar mult de geologi, Fulgencio a șoptit uluit: „E cu neputință!” Nici Daniel nu-și putea crede ochilor: era o negresă...

Dar și călătorii noștri — slabi, palizi, nebărbierii — semănau mai degrabă cu niște fantome, încît în clipa cînd s-au ridicat în picioare, negresele au înlemnit de groază, după care au luat-o la fugă spre pădure. În locul pe unde femeile se mistuieră în desăși se deslușea o potecă. Geologii au mers pe ea pînă cînd, epuizați, s-au prăbușit la pămînt; abia într-un târziu au fost descoperiți de bărbații din sat alertați de cele patru femei. Cum exploratorii nu se mai puteau mișca pe propriile lor picioare, au fost duși în sat pe niște târgi improvizate.

Daniel și-a revenit abia după două zile. Primul lucru pe care l-a văzut a fost o zeitate, cu un cap în formă de disc, gîtul lung și mîinile încrucișate. Zeitatea atîrna pe peretele colibei în care Daniel zăcea pe o blană. Lîngă el respira liniștit Fulgencio. Într-un colț ședea un bătrîn cu fața smochinită și tucurie și cu o fișie de blană de puma încinsă în jurul șoldurilor. Un negru. Deci nu avusese halucinații. Dar acolo nu trăiseră niciodată negri.

Văzînd că geologul își venise în fire, bătrînul l-a întins o ploscă cu o băutură puternic mirositoare și i-a spus: „Bea!”

Făcînd un mare efort, Daniel a băut din lichidul fără nici un gust și a adormit imediat.

A doua zi dimineața geologii s-au simțit foarte bine. Dar toate încercările lor de a vorbi cu gazdele erau zadarnice.

Oaspeții se puteau mișca în voie, dar nu erau lăsați să plece singuri nicăieri. Pretutîndeni erau însoțiți de un numeros grup de copii goi și gălăgioși și era greu de înțeles dacă era vorba de o simplă curiozitate sau de urmărire.

Satul avea circa o sută de locuitori. De altfel erau greu de numărat întrucît parte din oameni, care lucrau departe în pădure, lipseau mai tot timpul. Uneori Daniel avea impresia că în vorbirea înțeligibilă pentru el a negrilor deslușea și unele cuvinte care aduceau cu o engleză stîlciată. Geologul purta tot timpul cu el un blocnot și un creion și, din cînd în cînd, nota cuvinte sau fraze întregi, desena zeități și amulete.

După un timp exploratorii au izbutit să se înțeleagă prin semne cu localnicii și au convenit ca ei să lase în sat armele (oricum, gloanțe tot nu mai aveau de mult), iar negrii să-i ducă la rîu și să-i ajute să-și construiască o plută.

Așa au și făcut. Au muncit timp de trei nopți, iar ziua s-au odihnit. O săptămînă mai târziu, geologii au ajuns la rîul Belize, iar după alte două săptămîni se aflau în Ciudad de Mexico.

În primul moment nimeni n-a dat crezare relatărilor lor; de unde și pînă unde negri din jungla peninsulei Yucatan? Dar cînd Daniel și Fulgencio au făcut o expunere în fața etnografilor de la Universitate, lucrurile s-au lămurit. De mare folos au fost însemnările nord-americanului: unele fraze din limba locuitorilor pădurii semănau puțin cu limba tribului ewe, trib din vestul Africii, exact din locurile de unde pornise odinioară principalul șuvoi de sclavi.

Ca atare a fost formulată ipoteza că negrii din jungla Yucatanului ar fi urmașii sclavilor fugiți de pe o corabie naufragiată. Cum jungla din peninsula mexicană nu se prea deosebea de pădurile din Africa natală, ei s-au adaptat acolo relativ ușor.

În 1964, universitatea din Ciudad de Mexico a organizat o expediție științifică spre a da de urma negrilor din Yucatan, la care a luat parte și Daniel. Dar etnografii mexicani n-au izbutit să descopere misteriosul sat. Abia în ultimul moment au găsit o colibă părăsită, ciudată pentru acele locuri, iar lîngă ea, agățată într-un copac, o zeitate cu gît lung, cap în formă de disc și mîinile încrucișate pe piept.

L. Olghin

INSULA MAURITIUS

Dronți și abanos

La sfîrșitul secolului XV, Mauritius era o insulă încă nedescoperită, cu păduri virgine de ebenacee (arbori care dau celebrul lemn de abanos) și cu vulcani stîși, mincați de eroziune — un adevărat paradis pentru dronți. Masive, incapabile să zboare, păsările „dodo”, cum li se mai spune, erau teribil de inadapte pentru viață. Și cum aveau și o carne foarte gustoasă, au devenit curînd slăbiciunea marinarilor, care n-au avut nevoie de prea mult timp ca să le extermină. Încît, la începutul secolului XVIII, ultimul dront a eșuat în cazanul de bucătărie al unei corăbii. După dronți, stăpînii insulei au devenit

șobolanii, aduși de vase olandeze. Olandezii, care mai aduseseră în insulă și cerbi din Indiile de vest, se înțelețeau mai ales cu tăierea masivă a pădurilor cu lemn de abanos. În 1712, însă, au fost alungați de francezi care au numit noua lor posesiune Ile de France. Sclavi negri au început să cultive trestie de zahăr și tutun.

Ile de France figura pe lista de bunuri personale ale lui Napoleon (întocmită chiar de împărat) și în felul acesta a revenit englezilor.

Acum, Mauritius este o insulă bilingvă, dar locuitorii de limbă engleză sînt priviți cam de sus. Căci engleza e limbă oamenilor de afaceri, nu a aristocraților, care-și petrec viața în cercul închis al cluburilor „Dodo”, discutînd despre politică și femei. Printr-o ironie a soartei, pasărea fără apărare, care nu știa să zboare, a dat numele ei celui mai exclusivist grup din insulă — clubul baronilor zahărului și rentierilor.

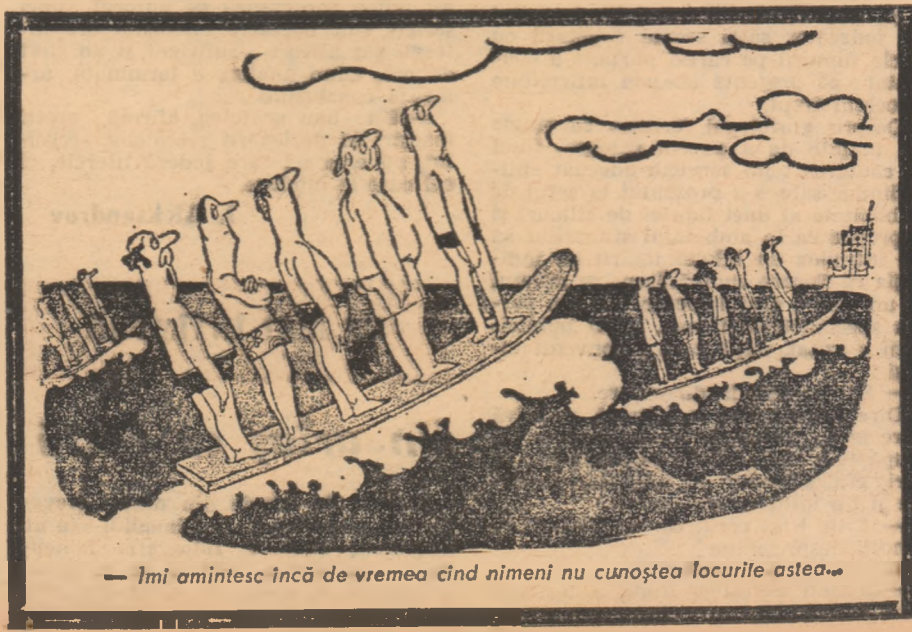
Ultimele zile în Mauritius le-am petrecut de fapt nu pe insulă, ci în apele de lîngă Le Morne, o uriașă, impunătoare stîncă care își ține din mare aproape vertical; dar la poalele ei există totuși o fișie de nisip alb, pe care cresc niște copaci.

Într-o zi, după dejun am hotărît să plec de unul singur la pescuit subacvatic. Aveam o armă-harpon și, spre mirarea mea, am izbutit să prind un pește-papagal de dimensiuni respectabile, roșu ca o mantie de cardinal. Eram la 200 metri de țărm și nu știam unde să-mi las trofeul; stînd așa la îndolală am zărit pe fundul mării o leșitură, care mi se părea potrivită. Am plonjat dar mai adînc cu prada în mînă și, cînd s-o ascund, a trecut pe lîngă mine ceva fulgerător, ca un proiectil și trofeul a dispărut. Privind stupeflat în jur, la o distanță de vreo zece metri am văzut o baracadă de vreo doi metri și jumătate; infuleca lacomă pește-papagal, privind pieziș spre mine. Îngrozit, am fișnit imediat spre suprafața apei, gîndindu-mă cu spaimă la ceea ce auzisem despre ferocitatea baracudelor. Înotam disperat și în același timp urmăream cu privirea primejdioasa fiară. La un moment dat am văzut că baracuda a scuiat coada peștelui-papagal și a pornit încet-încet după o altă pradă, care eram eu. M-am ascuns fulgerător în spatele unei stînci de coral, încercînd să ies din cîmpul vizual al vrăjmașului care nu se dădea însă bătut. Exact ca în povestea despre vinătorul care alerga în jurul unui copac ca să scape de un urs. Așa făceam și eu: mă ascundeam după stîncă, dar baracuda mă urmărea și trecea pe lîngă mine ca o torpilă infuriată. Din cînd în cînd ieșeam o clipă la suprafață ca să respir prin tub puțin aer, dar nu puteam țipa după ajutor căci masca îmi acoperea complex fața. În cele din urmă am început să dau semne de oboseală, deși eram revoltat la culme că trebuia să-mi sfîrșesc zilele devorat de un pește mirșav. Spre norocul meu, însă, un prieten care făcea plajă pe țărm a început să se îngrijoreze, văzînd că înțirzii prea mult în apă. Timp de jumătate de oră tot mă zbatusem sus-jos, sus-jos, dar apoi puterile începuseră să mă lase. Bănuind că ceva nu e în regulă, amicul meu s-a urcat într-o barcă și a venit grăbit spre mine.

Am zărit barca exact cu o clipă înainte de a hotărî să mă „predau”. Am ieșit dar la suprafață, mi-am zmul masca și am pornit spre salvatorul meu. Cînd m-am prăvălit peste bordul ambarcațiunii am simțit trecîndu-mi pe lîngă picioare stînga baracudă.

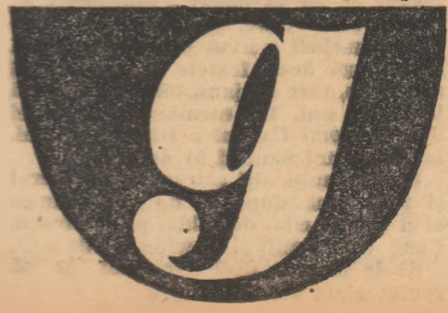
Sînt sigur că o să treacă multă vreme pînă cînd am să mai pornesc iar cu harponul la pescuit subacvatic. Căci, atunci cînd pescuiesc, vreau să fiu pescar, nu momeală. Ce să fac, asta-i principiul meu!

(După „Vokrug sveta”)

— Îmi amintesc încă de vremea cînd nimeni nu cunoștea locurile astea...

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ - SOVIETICE - BUCUREȘTI

Programul manifestărilor din perioada 26 noiembrie - 2 decembrie 1971

Vineri, 26 noiembrie, ora 19 : Ciclul : „Micromonografii muzicale sovietice“. Medalion : SERGHEI PROKOFIEV. Va vorbi : Doru Popovici, compozitor. Urmează un recital susținut de soliști ai Filarmonicii de Stat „George Enescu“ și un film artistic.

Simbătă, 27 noiembrie, ora 19 : Colocviu de ergonomie : „Oameni - mașini - mediu“. Participă : Petre Isac, director în Ministerul Muncii, dr. Nicolae Șirăță, director adjunct al Institutului de expertiză și recuperare a capacității de muncă, conf. univ. dr. Petre Pufan. Urmează filmul documentar „Elemente de ergonomie“ și un film artistic.

Duminică, 28 noiembrie, ora 10,30 : - Ciclul : „Cum pornești în viață, tinere ?“ Puncte de vedere : „Opțiunea profesională la vârsta întrebărilor“. Vor vorbi : conf. univ. dr. Alexandru Cazangiu, lector univ. Ion Ciocan, lector univ. Gheorghe Tomșa. Urmează filmul documentar „De ce ?“ și un film artistic.

Ora 19 : Ciclul „Confruntări filozofice contemporane“. Lecția : „Marxismul și cultura“ Va vorbi : prof. dr. docent Alexandru Tănase, membru al Academiei de științe sociale și politice, director al Institutului de Filozofie. Urmează filmul documentar „Almanah științific internațional“ și un film artistic.

Marti, 30 noiembrie, ora 19 : Ciclul : „Țări socialiste - orizont contemporan“, „Sofia și Plovdiv - ritmuri ale dezvoltării“, Va vorbi : conf. univ. dr. Sabin Nica. Urmează filmul documentar „Piramida de pământ“ și un film artistic.

Miercuri, 1 decembrie, ora 19 : Ciclul : „Deceniul VIII - prefigurări“, Simpozion : „Actualul plan cincinal - etapă importantă în procesul istoric de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate“. Vor vorbi : ing. Mircea Georgescu, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării, Radu Mănescu, vicepreședinte al Băncii de investiții, conf. univ. dr. Tiberiu Postelnicu, secretar științific al Academiei Republicii Socialiste România. Urmează filmul documentar „Un mare program de propășire economică“ și un film artistic.

Joi, 2 decembrie, ora 19 : Ciclul : „Etica față în față cu civilizația“. În dezbatere : „Socialismul și eliberarea omului de tarele morale ale trecutului“. Participă : prof. univ. dr. Tudor Bugnariu, membru al Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. Ion Filipescu, prodecan al Facultății de Drept a Universității București, Ion Grecea, scriitor. Discuția va fi condusă de dr. Octavian Neamtu. Urmează filmul documentar „Răspundem la întrebare“ și un film artistic.

Asigurarea mixtă de viață

este cea mai populară dintre formele de asigurări de persoane practicate în țara noastră. Preferința pentru această asigurare se datorește unor certe avantaje.

Pe calea asigurării mixte de viață, oamenii manifestă simțul de prevedere pentru cazurile când în viața lor ar surveni evenimente neprevăzute și nedorite și, în același timp, realizează economisirea planificată a unei sume de bani pe care singuri și-o stabilesc.

Asigurarea se încheie pe termene variate : 5, 7, 10, 12, 15 sau 20 de ani și pentru orice sumă, începând de la 1.000 lei, la alegerea fiecăruia.

Plata sumei asigurate se face în orice caz, așa încât costul asigurării nu rămâne nerecuperat de către asigurat. Astfel plata se face :

- fie la expirarea asigurării ;
- fie la amortizarea asigurării în timpul duratei acesteia, cu ocazia tragerilor la sorți lunare ;
- fie în caz de invaliditate permanentă ca urmare a unui accident (plata în total sau în parte a sumei asigurate, după cum invaliditatea permanentă este totală sau parțială) ;

— fie în caz de deces al asiguratului (în acest caz suma asigurată se plătește beneficiarului asigurării, stabilit de asigurat cu ocazia încheierii poliței de asigurare).

Asigurarea se poate încheia la responsabilii cu asigurările din întreprinderi și instituții, la agenții și inspectorii de asigurare sau, direct, la orice unitate teritorială a Administrației Asigurărilor de Stat.

Nu uitați : asigurarea este o măsură utilă de prevenire necesară oricui.

ÎNCHEIAȚI ASIGURĂRI MIXTE DE VIAȚĂ !

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LINĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
25 CARMIN

și în ORICE ALTE CULORI și NUANȚE

Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „GALLUS“

• Consultați tabelele de culori „GALLUS“ •

COMBINATUL Textil GALATI

B-DUL REPUBLICII Nr. 158 Telefon 16135

PRODUCE :

- ȚESĂTURI DIN BUMBAC ȘI CELOFIBRĂ, impriimate, uni, în desene și culori moderne și variate
- LENJERIE BĂRBĂTEASCĂ ȘI DE FEMEI (cămăși, pijamale etc.)
- FRÎNGHII ȘI SFOARĂ în diferite grosimi (din cînepă)

I.I.S. „11 IUNIE“ GALATI

Str. M. Kogălniceanu nr. 16

Produce și livrează la răș repartitie următoarele produse : găleți zincate, paturi pentru copii, paturi tip spital, internat etc., timplărie metalică (uși, ferestre), cazmale, lopeți, greble.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ENE MARIANA - București : După părerea noastră, prezența o tulburare vasomotorie, numită în termeni medicali **acrocianoză** constricții ale arterelor mici cu dilatații ale venulelor), răspunzătoare de aceste „vinătăi“. Insași vechimea fenomenelor demonstrează caracterul benign, lipsit de orice pericol al afecțiunii care - dacă vreți - poate fi tratată și cu... indiferență. Puteți totuși încerca un tratament (mai de durată) cu Tolazolin injectii, Ta-

rosin, vitamina A. În același timp, vă sfătuim să evitați frigul și umezeala.

E.DELILAH - Timișoara : Cancerofobia este o boală mai gravă decit cancerul însuși, fiind generatoare de psihonevroze greu vindecabile. De aceea scrisoarea dv., care reflectă evident această teamă, ne îndeamnă să vă sfătuim a solicita un aviz de trimitere la Institutul oncologic (Spitalul Filantropia) din București, deși după părerea noastră (de la distanță) diagnosticul de chist ovarian și fibrom uterin nu periclitează deloc viața, chiar în cazul unei histerectomii.

Antrenament

SUBIECT DE SEZON

Se poartă...

După prînz, soția mea s-a uitat la mine și mi-a spus :
 — N-ai impresia că ești prea sănătos ?
 — Bine, dar — i-am spus — nu înțeleg ce-i rău în asta ?
 — Păi cum, tu nu vezi — mi-a spus ea — că nu ești în ton cu moda de sezon ? Se poartă mult — a adăugat ea — și e foarte la modă, gripa.
 — De unde ai mai luat-o și pe asta ?
 — Păi judecă și tu — mi-a răspuns ea. Una din marile case de modă din Paris, „Dior”, a lansat gripa. Iar Elena

Vasilievna, care e întotdeauna la curent cu ultimele noutăți ale modei, zace de o săptămînă în pat ; și pînă și Herbert Ivanovici care, cum știi, e foarte sceptic în materie de modă, a căzut aseară la pat.

— Eu mă lipsesc — i-am replicat soției. Ce nevoie am de o modă ca asta ? Și de fapt e un capitol care mă lasă rece. Pot foarte bine să trăiesc și fără modă...

— Așa — a oftat nevastă-mea — înseamnă că ești un retrograd.

Seara s-a îmbolnăvit și ea. Am chemat urgent doctorul : gripă. Mă rog, ea a fost întotdeauna în pas cu moda...

Ședea culcată în pat și zîmbea fericită de parcă-i cumpărasem o etolă de vizon. După o zi însă m-a dojenit :

— Fedea, îmi crapă obrazul de rușine cînd văd ce îmbujorați îți sînt obrații ! Cum poți să ieși în stradă în halul ăsta ?

M-am apropiat de oglindă și m-am privit atent.

— E foarte adevărat ce spui — dar nu mi-e rușine.

— Știi ceva ! — m-a apostrofat ea enervată. Ajunge ! Tie nu ți-a fost rușine să umbli nici cu pantaloni largi, nici cu pălărie de paie. Dar eu nu mai suport așa ceva ! Îți dau trei zile : dacă nu devii modern — între noi totul s-a terminat.

Deși nu mă socotesc un om fricos, de data asta m-am cam speriat.

M-am gîndit : trebuie să devin, și încă cît mai repede, modern, că nu mai e de glumit ea atunci... atunci am cumpărat o pălărie la modă, și gata !

Am dat fuga la cofetărie și am mîncat un kilogram de înghețată, de toate felurile — dar nimic. Gîtul era într-o formă excelentă. Un glas ca pentru operă.

Ei, nu-i nimic — m-am încurajat însă singur — pînă la urmă, tot reușesc eu... Cum am sosit la serviciu, m-am așezat direct în curent și am început să

mă rotească : întii mi-am expus gîtul, apoi un șold, altul, spatetele, ba mai sus, ba mai jos — tot nimic. Eram disperat, căci se apropia termenul...

Soția m-a chestionat :
 — Atunci, cum rămîne, ne despărțim ?

— Eu fac tot ce pot — i-am spus — dar nu izbutesc... Crede-mă, dragă, caut să fiu tot timpul pe lingă inși care strănută. Degeaba.

— Pentru că nu vrei — mi-a replicat ea. — Dacă ai fi vrut — de mult ai fi zăcut în pat. Adică cum, toți ceilalți au putut și tu — nu. Vadim Nikodimici, Anna Ioannovna sînt în pas cu moda. Dar cine nu e ! Și tu ?

În clipa aceea m-am infuriat. Într-o fracțiune de secundă am rămas în maiou și chiloți și am zbughit-o afară, în ger. M-am plimbat agale aproape o oră, m-am dat cu sâniuța. Nimic.

M-am întors acasă rebegit, gata să plîng și i-am spus nevastei mele :

— Ei, te-ai convins că nu eu sînt de vină ? Că nu pot să fiu la modă ?

Apoi m-am îmbrăcat gros, cu pulover, cu ghețe și cu un coșoc și m-am dus să-mi cumpăr ziarul. Ei, acolo, stînd la rînd, în sfîrșit, mi-a suris norocul.

Cînd m-am întors acasă, abia m-am tîrit pînă la pat.

— Vezi, cînd vrei, se poate ! — s-a bucurat soția mea. Bravo, dragul meu ! Și a fugit să ducă vestea pe la toți cunoscuții noștri.

Tocmai îmi luam temperatura, cînd s-a întors nevasta acasă.

— Eleonora — am chemat-o — feliicită-mă ! Am treizeci și opt cu doi. Poate ajung la treizeci și nouă.

Dar dînsa m-a privit trist și mi-a spus :

— Se vede că nu ți-e scris să devii modern.

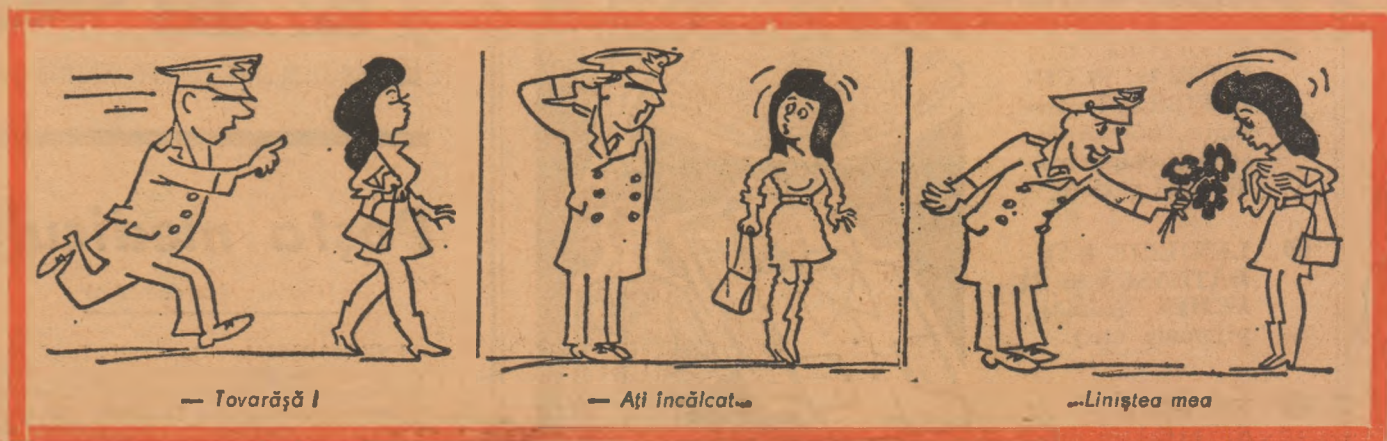
Și a început să plîngă.

Mai tîrziu am aflat că „nu se mai purta” gripă. Fusesse o modă care trecuse repede. Și cîte nu făcusem. În orice caz zăcusem bolnav o săptămînă. Dacă nu pot să fiu modern...

A. și L. Șargorodski

Zi de examen

Tocmai mă pregăteam să plec la examen cînd, în ultima clipă, mi-am a-

— Tovarășă !

— Ați încălcat...

...Linșteea mea

duș amînte că trebuie să-mi calc cămașa. Dar nu aveam fier de călcat. Am dat fuga la vecinul meu. Pe drum am repetat legea lui Vereșciaghin. N-am găsit, însă, fier pentru că nu avea. M-am dus la vecinul vecinului meu. Pînă să ajung la el mi-am amintit de formula lui Iasinski. Vecinul m-a informat că zilele trecute a imprumutat un fier de călcat de la vecinul vecinului lui.

Am dat fuga acolo. Degeaba. Dar între timp am uitat formula. În schimb am aflat ceva foarte important : vecinul vecinului primului vecin știa că fierul de călcat era al unei fete care sta la etajul întii. Am escaladat cite două trepte deodată.

În sfîrșit am imprumutat fierul de la o fată care locuia tot la etajul întii, dar la altă scară. Între timp am uitat și legea lui Vereșciaghin. Am luțit pasul, ca să ajung cît mai repede, să-mi calc cămașa. Și, din nou, ghinion. Fierul era defect. A trebuit să-l demontez, timp în care am repetat formula lui Iasinski. L-am montat la loc, dar a refuzat cu încăpăținare să se încălzească. Cît timp pierdut în zadar ! De fapt era arsă siguranța. Iar am uitat formula lui Iasinski. Ura ! Victorie ! Am putut să calc ! Am terminat. Apoi m-am grăbit să-l înapoiez. M-am întors la fată unde am aflat că, de fapt, fierul a fost imprumutat de la altcineva care locuiește pe scara mea. Am uitat legea lui Vereșciaghin, în schimb, mi-am amintit de formula lui Iasinski. Am ajuns la scara blocului meu și am început să sun la ușa fiecărui apartament, ca să aflu proprietarul fierului de călcat. Din păcate nimeni n-a vrut să-l recunoască. În sfîrșit, la etajul întii, vecinul din stînga vecinului din dreapta apartamentului unde locuia fata de la care am vrut să imprumut fierul, mi-a spus că fata a imprumutat fierul de călcat de la locatarul apartamentului 69.

În fine ! I-am descoperit !
 Bine, dar ăsta-i chiar apartamentul meu. Da, aveam un fier de călcat. Am fugit acasă. Nu, n-am mai fugit am mers. Ba, nici atît. M-am tîrit pînă în apartament. Cu fierul. Dar de ce fierul ? Aha trebuia să calc ! Dar ce să calc și pentru ce ? Nu mai știam ! Uitaseam totul ! Nu-mi aduceam amînte ! Haos ! Aoleu, examenul ! Care examen ? !
 (După „Literaturnaia gazeta”)

Fără cuvinte

Mobilizare

Într-o seară, după cină, mezinul unei familii și-a întrebat părinții :

— Voi știți, dragă mamă și tată, că cea mai importantă problemă a zilelor noastre este problema natalității ?

— Asta-i, acum o să întrebe și de unde vin copiii ! — a șoptit speriată mama.

Dar s-a înșelat, căci băiatul a continuat așa :

— Și acum, aș vrea să vă mai întreb : care este aportul vostru la creșterea natalității ?

— N...n...n... noi te avem pe tine...

— He-he, v-ați asigurat ! — a chicotit ștrengarul. — Și v-ați culcat pe o ureche !

UMOR

umor umor u
 umor umor umor
 umor umor umor umor
 umor umor umor umor u
 umor umor umor umor
 umor umor umor umor
 umor umor umor umor u
 umor umor umor umor u

— Dar știi tu că un copil de astăzi e cît trei — a încercat să scape tatăl.

— Sigur că da... acum e la modă să se dea toată vina asupra secolului nostru... Dar, la urma urmei, pot să vă mai spun că nu sînteți de loc conștienți de avantajele voastre — nu s-a lăsat o drasla. — Acum aveți două camere, dar dacă ar fi fost trei copii puteați să cereți trei camere.

— Ești prea mic, ca să ne înveți pe noi, părinții — s-a rîstît tatăl. — Du-te la culcare !

— Dar, mai am, mai am foarte multe argumente... — a bombănit puștiul

drept răspuns. — Experiența a arătat că într-o familie cu mai mulți copii, nici unul nu este egoist, își ajută părinții în gospodărie și sînt mai singurincioși la învățătură. Ba chiar și cheltuielile scad.

— Dacă-i așa, aș fi curios să aflu la ce sumă se cifrează toate lucrurile pe care le-ai spart ? — a întrebat tătucul.

— În clasa noastră s-a organizat un concurs : cine izbuteste să-și convingă mai repede părinții să aducă pe lume al doilea copil. De ce nu mă ajutați să-l cîștig... — a început să scincească tătucul. Apoi, după ce a așteptat mai întii reacția celorlalți din nou cu înțelesul : — Jur că niciodată n-am să mai cer să-mi cumpărați înghețată, prăjituri sau sirop, numai să am un frățior.

Ochii mamei s-au umplut de lacrimi.

— Ce suflet ! — a exclamat ea, sărutîndu-și fiul pe frunte. — Leit tate.

— Totul pentru creșterea natalității — a strigat plin de entuziasm elevul din clasa a treia.

Mama îl urmărea cu priviri pline de dragoste, iar puștiul, simțind momentul prielnic, a pus punctul pe i.

— Grăbiți-vă, e timpul cel mai potrivit. O toamnă de aur.

— În cîrînd o să spunem povești la gura sobei... — a observat din nou tatăl, căutînd să tragă de timp.

— Nu, nu, să nu cumva să pierdeți ultimele zile frumoase. — Altfel, așteptăm pînă la anul...

Atunci mama, de fel pedagogic, l-a întrebat :

— Puil meu ! Dar tu știi cum vin copiii pe lume ?

Gura prichindelului s-a deschis într-un zîmbet larg și șmecher.

— Ce întrebare copilărească ! Copiii se nasc în varză, iar misiunea părinților e să-i găsească acolo.

I. Cerviakov